БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 92 (8618)
АПРЕЛИИН 18
ПЯТНИЦА
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд! Ниитын мал ажал али болохоор хүгжөөгты, тэрээндэ үбһэ тэжээл элбэгээр абадаг бологты, малайнгаа ашаг шэмэ дээшэлүүлэгты! Абтадаг мяха, һү болон тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэе!

(1958 оной Майн 1-дэ зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй Уряануудһаа).

Партиин обкомой Пленумэй тогтоолые дүүргэхын түлөө тэмсэе

КПСС-эй обкомой һаяхан лоһон Пленум мүнөө үедэ най республикын хүдөө ахынхидай урда табигдаад йһан тон шухала зорилгоудые тодоор элишэлээд, тэние бэелүүлхын тулада юу э хэрэгтэйб гэжэ хараалба.

үбхын түрүүндэ, шэнэ ор- байдалда хабарай тарил- хаһа саг соонь эхилээд, онихон болзорто, эрхим дэ шанартайгаар үнгэргэ- , элдэб ургамалнуудай ооһо таряанайшье, үбһэ ноойшье, овощь, хартаабишье) элбэг баян ургаса ха гээшэ дайшалхы зорилмүн гэжэ Пленум тэмдэгбэ. Тиигэбэл мал ажалай ашаг шэмэ ехээр абажа, гаяа дүүргэхэмнай лабтай. Энэ жэлдэ урда урдынхиһаа ргүй баян ургаса абаха а боломжо манайда дүүрэн .

«Колхозно байгуулалтые шадань хүгжөөхэ, машинтракторна станцинуудые илгаха тухай» СССР-эй рховно Советэй сессиин баан абаһан хуулиин ёһоор, публикын тон олонхи колууд өөһэдын элдэб олон шинануудтай болоо. Эдэ шинануудаа бүтээсэ ехэтэй- ашаглаха, колхознигуунгаа ажалые зүбөөр, эр- һайнаар эмхидхэхэ шуха- Энэ тон ехэ удхашанар- асуудалые Мухаршэбэрэй, урын, Иволгын, мүн бу- зарим аймагуудай олон- колхозууд зүбөөр шиид- . Юуб гэхэдэ, ур- ь байһан МТС-эй трак- на бригадые колхозой та- н ажалай бригадатай нэхэжэ, комплексно бригада гонхой. Тус бригада бүхы элмэриин түлөө бүрин хаусаха болоно. Тарьяалан- , сабшаланшье уһалха он үтэгжүүлхэ, тарилгые богони болзор соо, агрониическэ заабариин ёһоор, им шанартайгаар үнгэргэ- ургасын хойноһоо саг үр- жэ харууһалха, тэрэшэлэн асаяа зааханшье гээлтэгөөр, бушуу түргэн хуряа- абаха гээшэ дууһан комексно бригадада даалгагнхай. Ажалые иигэжэ эмдхэхэдэ бригадын гэшүүн ынэй харюусалгые ехэ бол- бшуу. Яахадааб гэбэл, аса элбэгээр ургуулжа, олдоход ехээр абаа һаа, хүн энэй ажалта үдэртэшье ехэ нгэн, продукци хүртэхэ бо- бшуу.

Зүгөөр, ажалые заабол ээр лэ эмхидхэхэ хэрэгтэй жэ хэлэгдэнэ бэшэ, харин тэй, боломоор нэгэ жэшээл руулагдана гээшэ. Энээндэ тэдыгээр хандангүй, һай- бодожо үзөөд, колхоз бүэй эрхэ байдалые хараада ажа, зүб шиидхэбэри олохо ала.

Тарьяалангайшье, сабшалангайшье газар дээрэ наг шэбхэ, шубуунай аргал, үнэһэ гаргажа тарааха хэрэгтэ партиин обкомой Пленум ехэ анхарал хандуулаа. Республикын тон олонхи колхозуудта энэ хүдэлмэриие яахадаашьеб огто тооногүй. Тиимэһээнь Пленум хадаа байгша оной июниин 1 болотор 1,6 млн. тонно шэбхэ сабшалан, тарьяаланда гаргажа, тарааха гэжэ тогтоогоо. Энэ талаар аймаг бүхэндэ даалгабари үгтэнхэй. Газар уһалха, нютагай үтэгжүүлгэ үргэнөөр хэреглэхэ тушаа олохон колхозуудта мүнөөшье биратай юумэ хэгдэнэгүй гэжэ манай хүдөө бэшэгшэд мэдээсэнэ. Партиин айкомууд, аймгүйсэдкомууд энээндэ анхаралаа табиха зэргэтэй.

Үбһэ ногоо, илангаяа силосэй ургамалнуудые ехээр таридаг болохо шухала гэжэ тусгаар тэмдэглэгдэбэ. Үбһэ ногооной али бүхы ургамалнуудһаа кукуруза эгээл ехэ шэмэтэйнь гэжэ хаа хаанагүй мэдэрэгдэнхэй. Теэд олон аймагуудта (Тори, Кабанск, Бичура гэхэ мэтэ) кукурузын тарилгын талмайе үргэдхэхын орондо, харин урданайхиһаа бага болгожо байба. Энэ тон буруу бшуу. Кукурузын тарилгын талмайе үргэдхэхэ, тиигээд гектар бүхэнһөө 300 центнер кукурузын ногоон тэжээл 1958 ондо абаха гэжэ КПСС-эй обкомой Пленум партиин айкомуудые, аймгүйсэдкомуудые, колхоз болон совхозуудай эхин парторганизацинуудые уялгалаа.

Машинно-тракторна станцинуудай хубилгагдажа, колхозуудта техникын худалдагдаһантай дашарамдан, хүдөө ажахые саашадань улам амжалтатайгаар хүгжөөхэ хэрэгтэ партийна болон советскэ органуудай, колхозой түрүүлэгшэнэрэй, совхозой директорнүүдэй харюусалгань бүри ехэ болоо, тэдэнэр хадаа колхозно байгуулалтые саашадань дэбжээхэ тушаа табигдаһан түүхэтэ зорилгые хэр зэргээр бэелүүлжэ байһанайнгаа түлөө харюусаха зэргэтэй гэжэ партиин обкомой Пленум тэдээндэ уридшалан һануулба.

Тэрэшэлэн КПСС-эй обкомой Пленум колхозууд болон совхозуудта ойлгууламжын хүдэлмэриин һулаар ябуулагдадагые тэмдэглээд, энэ хүдэлмэридэ ёһо тэдыгээр хандахаяа болихо, КПСС-эй ЦК-гэй февралиин Пленумэй, мүн СССР-эй Верховно Советэй сессиин шиидхэбэринүүдые олониитэ арад зондо үргэнөөр тайлбарилжа үгэхэ, колхозно байгуулалтын саашадаа хүгжэлтэдэ шэнэ амжалта туйлаха шухала гэжэ зааба.

К. Е. Ворошилов Польша мордобо

...Р-эй Гүрэнэй Советэй уряа- Польшын Арадай Республика- ...шалаад ерэхээ СССР-эй Вер- ... Советэй Президиумэй Түрүү- К. Е. Ворошилов апрелиин ... үдэр Москваһаа Варшава ...о.

...Р-эй Верховно Советэй де- , КПСС-эй ЦК-гэй секретарь, ...диумэйнь гэшүүн Е. А. Фурце- СССР-эй Верховно Советэй ...мэйн гэшүүн, КПСС-эй ...льна Комитедэй Президиумэй ...гэшүүндэ кандидат, Белорус... КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи сек... К. Т. Мазуров, СССР-эй ... Советэй Национальностиин Советэй мандатна комис... ...гэшэ, Украинын КП-гэй ...секретарь С. В. Червоненко, ... Верховно Советэй Союзэй Советэй гадаадын хэрэгүүдэй ... комиссиин гэшүүн, Лит... КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь ... А. Ю. Снечкус, СССР-эй Дээдэ

һургуулинуудай министр В. П. Елютин, СССР-эй Верховно Советэй депутат, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо Н. С. Патоличев, ПНР-тэ байдаг СССР-эй онсо, бүрин эрхэтэ элшэн сайд П. А. Абрасимов гэгшэд К. Е. Ворошиловтай суг ябахаяа мордолсоо.

Нүхэд А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, Н. А. Булганин, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, Н. А. Мухитдинов, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, П. Н. Поспелов, А. Н. Косыгин, СССР-эй министрнүүд, СССР-эй Верховно Советэй депутадууд болон бусад хүнүүд нүхэр К. Е. Ворошиловые Белорусска вокзал дээрэһээ мордохуулаа.

13 час 30 минутада К. Е. Ворошиловой һууһан тусхай поезд перронһоо ябаа.

(ТАСС).

Хабарайнгаа тарилгые колхоз, совхозуудай ямараар угтажа байһаниие шалгажа байнабди

ХАХАЛАЛГА, БОРНОЙЛГЫН БОЛЗОР ТОДО—ХАЙХАРАНГҮЙ АЛДАБАЛ ӨӨРТӨӨ ГОМДО

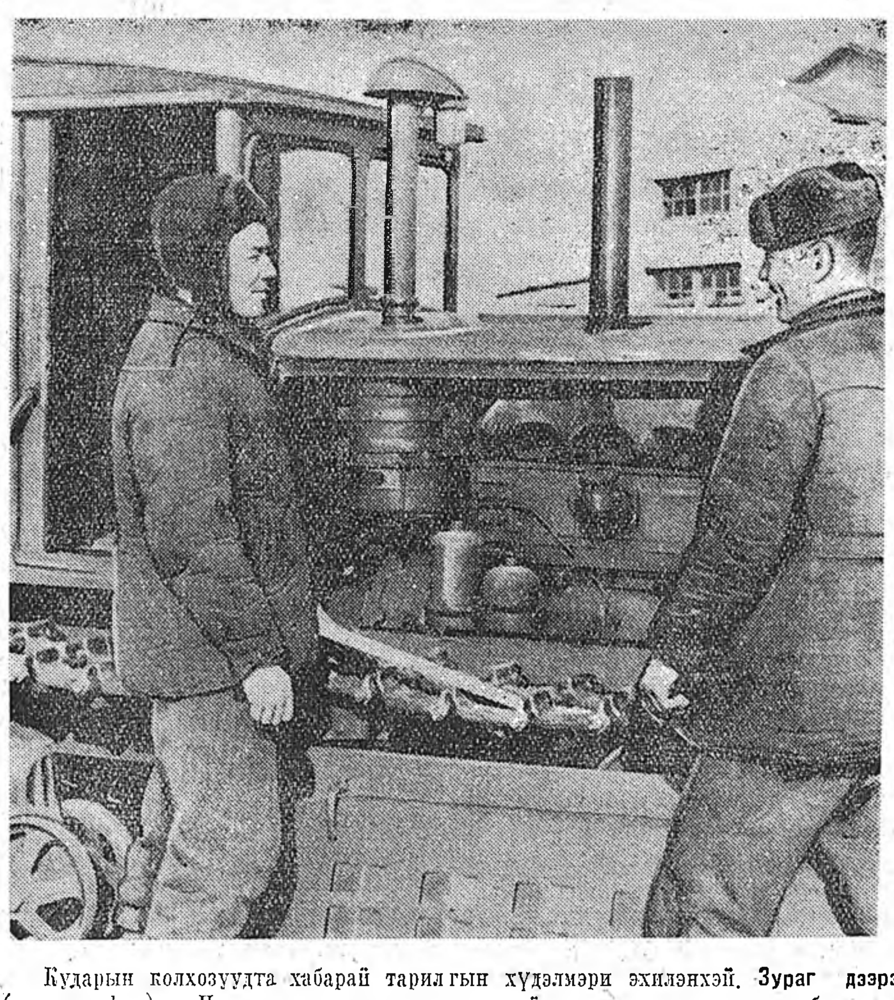

Кударын колхозуудта хабарай тарилгын хүдэлмэри эхилэнхэй. **Зураг дээрэ:** (зүүн гарһаа) «Путь к коммунизму» колхозой тракторно-комплексно бригадын бригадир нүхэр Игумнов борнойлгодо гарахаяа байһан трактор шалган хаража байна.

Д. Баярбулатовай фото.

Түрүүшын үдэрнүүдтэ

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид хабарайнгаа тарилгада түгэс бэлдээд, тарилгын урда тээхи полевой хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхэжэ эхилээ.

Артелиин дүршэл ехэтэй механизатор Михаил Ковалевскиин даадаг бригадын хэдэн трактор газарай хүрьһэнэй гэдэн сасуу тарьялан дээрэ гаража, партаа шииг нойто барихын тулада Талын-Булаг гэжэ газарта 500 гектар эртын борнойлго хээд байна.

Хабартаа хожомшог, зундаа хэнзэлхэ эхэ хонидтоо эдюулхын тула гүүртэ, отара шадараа ногоон ургамалнуудые тарижа байнхай. Тиигэжэ апрелиин 15-да, 84 гектар ногоон тэжээл таригдаа.

Б. Гылыков, манай тусхай корр.

Аймагай агрономическа конференци

Һаяхан Кяхта городто аймагай агрономическа конференци болоҗо үнгэрөө. Конференциин хүдэлмэридэ колхозуудай, хониной совхозой, МТС-эй агрономууд, колхозуудай түрүүлэгшэнэр, тракторна бригадын бригадирнууд, совхозой фермэ эрхилэгшэнэр болон тракторно-таряан ажалай бригадын бригадирнууд хабаадалсаа.

«Ургаса дээшэлүүлхэ хэмжээ-ябуулганууд» гэһэн асуудалаар Погранична МТС-эй главна агроном А. М. Пантелин, «Газарай хүрьһэ элдүүрилгэ» тухай БМАССР-эй габьяата агроном, Калининай нэрэмжэтэ колхозой агроном Н. И. Кудинова гэгшэд элидхэл хэбэ.

Элидхэлнүүд тушаа хониной совхозой директор Д. В. Ильков, Погранична МТС-эй 9-дэхи тракторна бригадын бригадир нүхэр М. М. Банков, Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр А. Я. Цикало болон бусад үгэ хэлээ.

Конференцидэ хабаадагшад гектар бүриһөө 10 центнер таряа, 8 центнер үбһэ ногоо хуряаха, үнеэн бүридэ 10 тонно, хонин бүридэ 2 центнер силос бэлэдхэхэ гэһэн шиидхэбэри абаа.

Д. Болхоев, манай корр.

850 гектар борнойлбо

ТОРИ. (телефоноор абтаба). Һаянай игаабари, урин дулаахан үдэрнүүд болоҗо, хада губөөгэй тарьялан, парай наруули газарай хүрьһэн һайсахан гэдэбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ Ториин аймагай «Коммунизм» колхозойхид тарилга хэхэ парайнгаа газарай хүрьһэндэ шииг нойто барихын тула эртын борнойлго хэжэ эхилээ.

Энэ жэлдэ колхозойхид хамта дээрээ 2 мянгаад гектар газарта орооһо тариха юм. Тэрээндэнь 1000 гаран гектар хоёр дахин хахалагдаһан парай газар бии. Мүнөө эндэхид 850-яад гектар пар дээрэ борнойлго хээд байна. Колхозой үнинэй, дүй дүршэл ехэтэй трактористнар Александр, Петр Климовтэн, Петр Грыгин гэгшэдэй агрегадайхид борнойлго, лущени хэхэдээ илангаяа һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Иигээд эндэхид ойрын 3—4 үдэрһөө наруули, дулаахан газарай пар дээрэ орооһото ургамалнуудые тарижа эхилхэнь.

Ю. Мамукин, колхозой бухгалтер.

Заиграйнхид дээрээ ортохоёо байна

Аймагай колхозууд тарилгынгаа хүдэлмэри эхилбэ. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид газараа түүбэрилжэ борнойлһоор гурба хоноо. Бэрээнэй МТС-эй нүхэр Дармаевай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада эндэ ажаллана. Колхозой 1-дэхи комплексно бригадынхид хабарай хара таряа тарижа эхилээ.

Мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхоз тарилгадаа бараг һайнаар бэлдэнхэй. Тэндэ МТС-һээ ерэһэн механизаторнуудта үгтэхэ ажалай түлөөһэн тодорхойлогдонхой. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур абаһан ургасын 25 процентнь механизаторнуудта үгтэхэ. Заһабарилгын материалнуудые механизатор бүхэн алмаад байхадаа, нэмэлтэ түлбэри абаха юм. Мүнөө колхозой таряан ажалай-тракторна хоёр бригаданудта борнойлго эхилбэ.

«Коммунизм» колхозойхид мүн лэ борнойлжо эхилээд байна.

Гэбэшье, аймагай зарим колхозууд хабарай тарилгада бэлэдхэлээр ехэ дутагдалтай. Аймаг соогоо эгээ ехэ колхозуудай нэгэн —«Гигант» колхоз тарилга үнгэргэхэ тодорхой түсэб табяагүй байба. Жэшээлбэл, таряан ажалай нэгэдэхи бригадын бригадир нүхэр Афанасьев ямар культура, хаана тариха байһанаа мэдэнэгүй. Колхоз үрэһэ хүрэнгөөр хангагдангишье һаа, үрэһэнэйнь тарилгын шанар оройдоол 60 процент. Тиигээд тарилгын үрэһэ нара, һалхинда байлгажа шанаржуулнагүй.

Гадна, тарьялангай газар муугаар үтэгжүүлэгдэнэ. Түсэбэй ёһоор 11 мянган тонно наг шэбхэ полидо гаргагдаха байһан аад, мүнөө оройдоол 2024 тонно гаргагдаа. Мүн минеральна үтэгжүүлгэ асаржа бэлдэгдээгүй. Харин хоёр жэлэй саада тээ колхоздо асарагдаһан 10 тонно сульфат аммони «Верх» гэжэ газартахи станай газаа обоолжорхинхой байһаар.

Тус колхозойхид мянга гаран га тарьялангай газар уһалха түсэбтэй аад, үшөө уһалагшадые томилоогүй байһаниинь гайхалтай. Жэшээнь, таряан ажалай-тракторна нэгэдэхи бригадада адагынь 10 уһалагшад байха ёһотой. Мүнөө тэндэнь нэгэшье хүн үгы. Хоёрдохи бригададань мянган гектар тарьялан, сабшалан уһалагдаха байгаа. Теэд оройдоол 3 уһалагшадтай. Колхоз хабарай тарилгын хүдэлмэри эхилэнхэйшье һаа, тракторна бригадада ябаха хүнүүдээ хүсэд тодорхойлоогүй. Сеялкэшэд, прицепщигүүд, ороохо таряа шэрэхэ хүнүүд олдоодүй.

Тэрэшэлэн полевой стануд заһабарилагдан бэлдэгдээгүй. «Матрешка» гэжэ газартахи хоёрдохи бригадын стануд сонхогүй, будагдаашьегүй. Иимэрхүү дутагдалнууд аймагай бусадшье колхозуудта бии. Димитровой нэрэмжэтэ колхозойхид полинууд дээрээ 4 мянган тонно наг шэбхэ гаргаха аад, оройдоол 82 тонно гаргаа.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо тарьялан, сабшалан уһалха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Тэндэхи Ильинкиин уһалууриин системэ эбдэрхэй.

Хабарай тарилгын эдэ дутагдалнуудые дары усадхахын тула колхозой правленинүүд, партийна организацинууд яаралтай хэмжээ абаха зэргэтэй.

С. Тюлюкин, А. Рябоволов, «Под знаменем Ленина» газетын хүдэлмэрилэгшэд,
В. Власова, «Бурят-Монгольская правда» газетын тусхай корр,
Д. Жугдурова, «Бурят-Монголой үнэн» газетын тусхай корр.

Мухаршэбэрэйхид бэлэдхэл муутай байшоо

Хабарай урин дулаан үдэрнүүд үзэгдэжэ, Мухаршэбэрэй аймагай олохон колхозуудта эртын борнойлго хэгдэжэ эхилээ. «Үнэн» колхозой поли дээрэ апрелиин 13-най үдэр түрүүшын агрегадууд гараба. Эндэ 2 үдэрэй турша соо хамта 380 гектар газарта шииг нойто барихын тула борнойлго хэбэ. Тэрэшэлэн «Победа», «Коммунизм» болон бусад колхозуудта эртын борнойлго хэгдэжэ эхилээ.

Тарилгын урда тээхи хүдэлмэри хаа хаанагүй эхилжэ байна. Гэбэшье, аймагай зарим колхозууд тарилгада бэлэдхэлые уһжагай нобшоор ябуулна. Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо бидэнэй ерэжэ, колхозой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Л. Максимовтай хөөрэлдэхэдэ, тэрэ иигэжэ мэдүүлбэ:

— «Тарилгадаа бэлэн болообди. Техникэ, зэмсэгүүднай бултадаа полевой стан дээрээ абаашагданхай. Эртын борнойлго эхилхэ тушаа бригадануудаа дуулгагдаа».

Тэдэ нүхэр Максимовай хөөрөөгөөр колхозой ажал хүдэлмэриинэнь шалгахадамнай, бодото дээрээ тиимэ бэшэ байба.

Сулхара гэжэ газарта байрладаг колхозой 4-дэхи комплексно бригадын стан дээрэ тракторист нүхэр Хохоловһоо ондоо нэгэшье хүн байгаагүй. Тэдэ нүхэр Хохолов эртын борнойлго эхилхэ тухай бригадирһаа мэдээ дуулгабаргүй абагүй байба. Машина, зэмсэгүүд тарилгада бэлэдхэгдэхын орондо малай тэжээл зөөлгэдэ хабаадалсаһан байгаа. Энэ бригадада газарай шииг нойто тогтоохо саг болоод байна. Теэд зэргэлээд байһан «Коммунизм» колхозойхидой эртын борнойлго эхилээд байхадань, эндэхидэй юушье хэнгүй, һанаа амар байдагынь халагламаар.

Бригадын полевой стан дээрэ оройдоол 2 трактор асарагдаад байна.

Бэшэ тракторнуудтнай хаана юм? —гэжэ нүхэр Хохоловһоо асуухадамнай:

—Нэгэ «Беларусь» трактор малай фермэдэ ажаллажа байна, «С-80» трактор МТС-эй мастерскойн харшаһаа гараад ябатараа, харгыдаа эбдэршоо,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Хэзээ, ямар сагта эртын борнойлго эхилхэ, тарилгада орохо тухайгаа механизаторнуудшье, колхознигуудшье мэдэнэгүй. Мүн тэдэндэ ямаршье заабари үгтөөгүй байһаар. Полевой стан дээгүүр ябахада тарилгын бусад техникэ, зэмсэгүүдые шалгаха, дахин дутуу дундануудынь усадхамаар юм. Механизаторнууд, колхознигуудай урилдлан лозунг, плакадууд хаанашье ябахада харагданагүй.

Колхоз прицепной зэмсэгүүдые үсөөнөөр абаа. Илангаяа бороной үсөөн. Тиимэһээ мүнөө зарим бригада зэр зэмсэгүүдээр дутуудана. Колхозой хоёрдохи комплексно бригадада 524 гектар газарта эртын борнойлго хэгдэхэ юм.

—Бригада дээрэмнай 4 агрегат ажаллаха ёһотой байгаа. Борнойнууд үсөөн абтаа, тиимэһээ оройдоол хоёр агрегат бэлдээбди. Эртын борнойлгые саг болзор соонь үнгэргэжэ шадахагүй хабди,— гэжэ эндэхи бригадын бригадир нүхэр Оленников гомдолтойгоор мэдүүлнэ.

Тэрэшэлэн тарилгада бэлэдхэлэй талаар «Гигант» колхоздошье ехэхэн дутагдалнууд бии. Эндэ үрэһэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр хаагдаагүй байна. 1100 центнер овёсой, 60 центнер шара будаагай, 600 центнер хартаабхын үрэһэн дутуу. Тиихэдэ бии байгаа үрэһэ хүрэнгэнь тарилгада бэлэн болгогдоногүй. Сулхара гол дээрэ байдаг 4 комплексно бригадын тоог дээрэ үрэһэнэй таряан нара, һалхинда байлгажа шанаржуулагданагүй. Сушилкануд заһабарилагдажа бэлэн болгогдоогүй байһаар. Колхозой бусадшье бригадануудта иимэрхүү байдал ажаглагдана.

Газар гэдэһэ, колхозой полинуудай зарим участогуудта эртын борнойлго хэгдэхээр болоод байна. Тиихэдэ энэ абтаһан трактор, машинануудые колхозой центр дээрэ байлгаад байгаа гэнэ. Олон зэмсэгүүд мүнөө хүртэр заһабарилгада ороогүй. Колхозой 4-дэхи комплексно бригадын стан дээрэ хоёр плуг, 3 культиватор МТС-эй мастерской соо абаашагдаһан заһабарилагдаагүй хэбтэнэ. Гадна, колхозой бригада бүхэндэ хүдэлмэриин түсэб үгтөөдүй. Мүнөө эндэхи колхознигууд ямар ажал, юу хэхэ байһанаа тодорхойгоор зүбшэн хэлсээгүй байха юм.

Нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэ поли дээрэ гаргаха түсэбөө олон колхозууд дүүргээгүй. Тарилгын үедэ үрэһэнэй таряа зөөхэ мори унаа бэлдэхэ, хомууд тоног заһабарилха тушаа биратай хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Олон колхозууд хабарай тарилгын үедэ техникэ, зэмсэгүүдые заһабарилха мастерскойнуудаа бэлдэжэ түхеэрээгүй байһаар.

—Мүнөө МТС запчастьнуудаар муугаар хангадаг болоод байна. Сельхозснабһаа шухала детальнууд асарагданагүй. Гадна, анзаһан болон бусад зэмсэгүүд хэрэгтэй юм. Тракторнууд һүниндөө ажаллахаар бэлэн болоодүй,—гэжэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой техническэ талаар түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Ревенский хэлэнэ.

Байгша ондо Мухаршэбэрэй аймагай колхозууд ороохо таряанай гектар бүриһөө 12 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряаха гэһэн уялгатай. Тарилгада бэлэдхэлэй талаар дутуу дундануудые дары усадхаха тушаа аймагай партиина, советскэ органууд һаналаа табиха гэжэ найдагдана.

А. Шапошников, Т. Гармаев, М. Фалилеев, «Бурят-Монгольская правда», «Бурят-Монголой үнэн», «Вперед» газетэнүүдэй корреспондентнүүд.

ЗАЛУУШУУЛАЙ БҮХЭСОЮЗНА ЛЕНИНСКЭ КОММУНИСТИЧЕСКЭ СОЮЗАЙ XIII СЪЕЗД ДЭЭРЭ НҮХЭР А. Н. ШЕЛЕПИНЭЙ ХЭЬЭН ЭЛИДХЭЛЬЭЭ

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй манай съездэ эльгээһэн амаршалгые мүнөө һаяхан бидэнэр тон анхаралтайгаар шагнабабди гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Комсомол саашадаашье Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро коммунизмын түлөө тэмсэгшэдэй түрүүшын зэргэдэ ябаха, инаг дуратай партиингаа эгээл дүтын, найдамтай туһалагшань хододоо байха юм гэжэ партиин Центральна Комитедые, манай съездэ ерээд һуужа байһан партиин, Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүдые таанадай зүгһөө, бүхы Ленинскэ комсомолой зүгһөө найдуулхыемни зүбшөөгыт гэжэ нүхэр Шелепин хандаба.

Комсомолой үнгэрэгшэ съездһээ хойшо манай гүрэнэй ажабайдалда айхабтар ехэ, түүхэтэ удхашанартай үйлэ хэрэгүүд болоо. Коммунизм байгуулгын асари ехэ түсэб бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ залуушуулай Ленинскэ Союз айхабтар эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Партиин XX съездһээ хойшо комсомольско организацинууд гүрэнэй, ажахын байгуулалтада бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоо.

Арадай ажахые дэбжээхэ хэрэгтэ комсомол эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тусхайлбал, 300 мянга шахуу комсомолшууд Зүүн зүгэй, Сибириин, Хойто зүгэй, Донбассай барилгануудта партиин уряагаар хүдэлхээ ошоо. Дэлхэй дээрэ эгээл томо Куйбышевска болон бусад гидроэлектростанцинуудые барилсаа, Эрхүү Братска хоёрой хоорондо электричество дамжуулха лини татаа, мүн түмэрбетонно түхеэрэлтэ, хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг 450 гаран предприяти бариа, бүтүү ой тайга соо Сталинск—Абакан гэһэн түмэр зам табяа. 40 мянга гаран хүбүүд, басагад Донбассай, Кузбассай, Карагандагай шахтануудта хүдэлхээ комсомолой путевкоор ошоо. Украинын комсомол, залуушуул Коммунистическэ партиин даалгабаряар нүүрһэнэй 37 шэнэ шахта Донбасста үзэгдөөгүй түргэнөөр бариһан байха юм.

Тоосоото үе соо комсомольско организацинууд предприяти, барилгануудай ажал хүдэлмэриие һайнаар мэдэдэг болоо, ажалаа һайжаруулхын түлөө залуушуулые урдынхидаа орходоо һайнаар эмхидхэдэг болоо. Гансал машина бүтээдэг залуушуул үнгэрэгшэ жэлдэ 200 мянган уралан нарижуулгын дурадхал оруулһан байна. Комсомолой бүхэсоюзна нөөсэдэ 5,5 миллиард түхэриг оруулагдаад байна.

Донецкэ шахтер Николай Мамайн бригадын хүдэлмэришэн бүхэн халаан соогоо түсэбһөө гадуур 1,5 тонно нүүрһэ үдэр бүри малтан абажа байха гэһэн уялга абаа һэн. Энэ үүсхэлыень бүхы арадай дэмжээ. Мүн ажалай бүтээсые 1960 оной эсэстэ түйлагдахаар хараалһан хэмжээндэ ВЛКСМ-эй 40 жэлэй ой болотор хүргэхэ гэһэн уялга Москвагай «Строитель» трестдэ хүдэлдэг Аркадий Петраков, Василий Вдовинай бригаданууд абаа. Энэ үүсхэлые баһал һайшаамаар. Тэдэнэр абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Оронойнмнай Зүүн зүгтэ, Сибирьтэ, ороной Хойто зүгтэ, Донбасста томо томо предприяти, электростанци, шахта, руднигуудые барилгада саашадаашье эдэбхитэйгээр хабаадалсаха гээшэ комсомолой шухалын шухала зорилго мүн. Орон дотор металл ехээр абадаг болохо шухала байһан туладань, хара металлургиин предприятинуудые болзорһоонь урид бариха гэһэн Челябинскын, Оренбургын областьнуудай, Украинска ССР-эй комсомол; залуушуулай гаргаһан һайхан үүсхэлые съездмнай һайшааг гэжэ дурадхагдана. Мүн 7 доменно пеэшэн, 3 мартеновскэ пеэшэн, 9 коксово батарей, 11 прокатна стан болон бусад предприятиин барилгые комсомолшуудай ударна барилга гэжэ соносхобол зүйтэй байха.

Химическэ промышленностиин предприятинуудай барилгые шефтээ абаха гээшэ бүхы комсомолой дайшалхы зорилго мүн. Залуушуул эдэ барилгануудта олоор эльгээгдэжэ, тэдэниие болзорһоонь урид бэлэн болгохын түлөө тэмсэхэ ёһотой.

Манай оронойе барилгын асари ехэ талмай гэжэ нэрлэхэдэ болохо гэжэ һанахаар. Манай орондо жэл ерэхэ бүри олоор шэнэ промышленна предприяти, культурно-ажаһуудалай эмхи зургаануудай баригдаха байһые хараадаа абан, съездын нэрэһээ залуушуулда иимэ уряатайгаар хандаха гэжэ ВЛКСМ-эй ЦК дурадхана: «Залуушуул! Барилгын мэргэжэлые шудалагты, барилгашад болегты!» Ороной Зүүн, Хойто нютагуудтахи, Казахстандахи барилгада хүдэлхыень түбхын түрүүн дунда һургуули дүүргэһэн 1 миллионһоо үсөөн бэшэ комсомол, залуушуулые ойрын сагта һайн дураарнь эльгээхэ гэжэ комсомольско комитедүүдтэ, совнархозуудта дурадхагдана. Энэ уряае залуушуул дэмжэхэ бэзэ гэжэ ВЛКСМ-эй ЦК найдана.

Мүнөө үедэ нютагай промышленностиин, олзоборилгын кооперациин предприятинуудта 200 мянга гаран комсомолшууд хүдэлжэ байна. Эдэ предприятинуудай комсомольско организацинууд түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхэ гэжэ оролдохоһоо гадна совет хүнүүдэй улам ургажа байгаа эрилтые продукцимнай хангана гээшэ гү гэжэ хододоо һаналаа табижа байха ёһотой.

Хүдөө ажахын асуудалнуудаар партиин хараалһан хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэдэ комсомол эдэбхитэйгээр хабаадалсана гэжэ нүхэр Шелепин тэмдэглэбэ. Мүнөө МТС-үүдэй хубилгагдажа байһан үедэ комсомолой үмэнэ шухала зорилгонууд табигдана. 300 мянга шахуу комсомолшууд МТС-һээ ерэжэ, колхозой организацинуудта орохонь. Шанга шадалтай болоодүй колхозуудта ошожо, тэдэниие түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаха гээшэ комсомол-механизаторнуудай уялга мүн. Предприяти, барилгануудай комсомольско организацинууд колхозуудта ехэ туһаламжа үзүүлжэ шадаха байна. Жэшээнь, Куйбышев городой комсомолшууд 1958 ондо колхозуудта 100 станок бүтээжэ, заһажа үгэхэ, мүн 500 мянган түхэригэй элдэб зэр зэмсэг дархалха, 100 мастерской байгуулха, 80 тосхониие электричествотэй болгохо, 500 слесарь, токарь, электромонтёрнуудые бэлэдхэжэ үгэхэ гэһэн уялга абаа. Тэдэнэр энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Бии болоһон сагһаа хойшо Ленинскэ комсомол партиингаа уряагаар ажахыда шухала хэрэгтэй олон һайшаалта хэрэг бүтээгээ юм. Теэд тэдэнэй дундаһаа эгээл шухалань, эгээл ехэнь шэнэ газар элдүүрилэн ашаглалга болоно. Залуу патриодууд 36 миллион гаран га шэнэ, залууг газар элдүүрилэн ашаглалсажа, оронойнгоо Зүүн зүгтэ ороохо тарянай томо база байгуулалсаба. Тэдэнэр гансал газар хахалаа, таряа ургуулаа бэшэ, харин совхоз, тосхонуудые бариа, харгы зам бии болгоо, сэсэрлиг садуудые һуулгаа, электричество, радио, телефон тэндэ бии болгоо. Эдэ бүгэдэ оройдоол 4 жэлэй туршада хэгдээ. Энэ ехэ габьяаемнай парти, арад үндэрөөр сэгнээ. Комсомол Ленинэй орденд хүртөө, 30 мянга гаран хүбүүд, басагад орден, медальнуудаар шагнагдаа, 262 хүн Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргэдэ хүртөө. Ленинскэ комсомол саашадаашье шэнэ газар ашаглаха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулжа байха ёһотой.

Мяха, һү, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсын талаар США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн бүгэдэарадай тэмсэлдэ хүдөөгэй комсомол эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Һүүлэй жэлнүүдтэ 650 мянган хүбүүд, басагад мал ажалда хүдэлхээ ошоо. Мал ажалай 40 мянга гаран фермэдэ гансал комсомолшууд, залуушуул хүдэлнэ.

Гэбэшье, хүдөөгэй комсомолой ажал хүдэлмэридэ нилээд ехэ дутагдалнууд бии байһаар. Олон комсомольско организацинууд ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө, арга боломжоёо элирүүлжэ хэрэглэхын түлөө ёһотой тэмсэл үүсхэнэгүй. Гүрэнэй, колхозой зөөридэ, түбхын түрүүн техникэдэ эзэн ёһоор, гамтайгаар хандадаг болгожо залуушуулые хүсэд һурганагүй.

Ажахын байгуулалтада комсомолой ямараар хабаадажа байһан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөөд, комсомолой энэ хүдэлмэриень бүри эдэбхитэй болгохо талаар ВЛКСМ-эй ЦК-гэй зүгһөө съездын үзэмжэдэ хэдэн дурадхалнуудые оруулаад, нүхэр Шелепин иигэжэ хэлэбэ:

Советскэ Союзай Коммунистическэ парти ерээдүй сагта бэелүүлхэ һүр жабхаланта зорилгонуудые табяа. Ойрын 15 жэлэй туршада манай ороной ямар зорилгонуудые дүүргэхэ тухай нүхэр Н. С. Хрущев СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сесси дээрэ хэһэн элидхэл соогоо хэлээ һэн. Эдэ түсэбүүдые түүхэтэ богонихон болзор соо дүүргэхэдээ, манай орон абтадаг продукциин хүн бүхэндэ хүртэсын талаар эгээл хүгжэнги капиталистическэ оронуудые хүсэжэ, урдань гараха аргатай болохо. Нүхэд, энэмнай агууехэ, эли тодо зорилго мүн. Энэ зорилго манай залуу үетэнэй үүсхэл эдэбхи бадаруулна, хүсэндэнь хүсэ нэмээнэ; бүри абьяас шуналтайгаар, оролдосотой нэтэрүүгээр, бүри зоримгойгоор хүдэлхыень зоригжуулна.

Эгээл иимэһээ оронойнгоо промышленность, хүдөө ажахые саашадань дэбжээхэ талаар бүри ехэ, бүри орёо бэрхэ уялга Ленинскэ комсомол бэе дээрээ даажа абаг гэжэ ВЛКСМ-эй ЦК дурадхана. Тиигээдшье Коммунистическэ партиин хараалһан һүр жабхаланта түсэб амжалтатайгаар бэелүүлхэдэнь шэн габьяата ажалаараа арадтаа туһалхын тулада гайхамшагта совет залуушуул бүхы шадалаараа оролдохо бэзэ гэжэ бидэнэр этигэнэбди. Юундэб гэхэдэ, манай залуушуул ушар ёһоо һайнаар мэдэдэг болонги, советскэ хүбүүд, басагадай эршэ хүсэниинь барагдашагүй ехэ, тэдэнэр коммунизмын хэрэгтэ хизаарлашагүй үнэн сэхэ байдаг.

Комсомолой дунда ойлгуулламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам һайжаруулха асуудалнуудта нүхэр Шелепин элидхэл соогоо дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлээ.

Коммунизмын түлөө тэмсэлдэ залуушуулые хабаадуулха гээшэ революционно хүмүүжүүлгын агууехэ һургуули болонхой гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ. Совет залуушуул эгээл түрүү үзэл бодол баримталдаг, тэрэнэй зан абаринь һайхан, залуушуулнай шэн габьяатайгаар ажаллана, Эхэ орондоо хизаарлашагүй ехээр инаглан дурлана, партиин хэрэгтэ хододоо үнэн сэхэ байна. Эдэ бүгэдэ хадаа залуу үетэн тушаа партиимнай гаргадаг эсэгын ёһоной оролдолгын аша үрэ, коммунистическэ хүмүүжүүлгын системын илан мандалга мүн.

Залуушуулнай ажалша бэрхэ, элүүр энхэ, омог дорюун, хүхюу баяртайнууд ябаһай, эрдэм һургаалтай, культурна байһай, тиигээд коммунизм байгуулжа байгаа аха нүхэдэйнгөө хэрэгые ёһотойгоор халан абаһай гэжэ парти, гүрэмнай хүсэнэ.

Залуушуулые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгые бүри һайжаруулгада КПСС-эй XX съезд онсо удхашанартай. Партиин съездын шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, комсомольско организацинууд идейно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхадаа, тэрэнээ коммунизм байгуулгын тодорхой зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор хэнэ, хүн зоной этигэхээр, тодорхойгоор эмхидхэдэг болонхой.

Ургажа байгаа үетэниие зүбөөр хүмүүжүүлхэ тушаа удха түгэлдэр программа ВЛКСМ-эй ЦК-гэй VII пленум хараалаа. Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, комсомольско организацинууд революционно заншалай жэшээ харуулан, залуушуулые хүмүүжүүлдэг болоо, мүнөө үедэ хэжэ байһан ажал хүдэлмэриимнай баатаршалга гэжэ һайнаар ойлгуулна. Залуушуулай марксистско-ленинскэ һуралсал һайжараа. Мүн эдэ жэлнүүдтэ политическэ гэгээрэлэй һуралсал һайжараа, тодорхой экономико үзэхэ кружогууд болон семинарнууд, мүнөөнэй политикын, комсомолой түүхын кружогууд байгуулагданхай. Комсомол, залуушуулай политическэ һуралсалда туһалхын тулада ВЛКСМ-эй ЦК элдэб номуудые олоор хэблээ.

Комсомольско организацинууд ойлгууламжын, номнолой хүдэлмэри ябуулхадаа, заримдаа коммунизмын үзэл бодолнуудые ажабайдалһаа таһархайгаар, партиин табиһан зорилгонуудһаа таһархайгаар, юрэл номойхёор тайлбарилдаг байна. Коммунизм гээшэ өөрөө бии болохогүй, харин тэрэниие байгуулхын тулада үшөөл олон бэрхэшээлнүүдые дабажа гараха ёһотойбди гэжэ бидэнэр залуушуулда үшөөл муугаар ойлгуулнабди.

Олон комсомольско организацинууд политическэ хүдэлмэри ябуулхадаа, мүнөө үеын совет залуушуулай ямар түүхэтэй байһыень, революционно тэмсэлэй хатуу шэрүүн дүлэн соогуур ябажа гараһыень хараадаа абадаггүй байна гэжэ элидхэлшэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин дутагдалнууд тухай хэлэхэдээ тэмдэглэбэ. Мүнөө манай залуушуулай эдлэдэг эрхэ байдалые бии болгохын тулада аха үетэмнай ямар ехэ гасалан бэрхэшээл үзөөб, ямар ехэ шуһа адхааб, ямар олон амн наһан алдагдааб гэжэ заримдаа залуушуул мэдэдэггүй. Манай орон мүнөөнэйхидөөл адли хододоо байһан юм гэжэ тэдэнэрэй зариманиинь һанадаг.

Манай ороной коммунизм тээшэ саашадаа амжалтатайгаар дабшалга хүнүүдэй ушар ёһоо мэдэлгэһээ мүнөө нилээдгүй дулдыдаха гээшэ. Тиимэһээ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадаа һайжаруулха хэрэг онсо удхашанартай гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Ажал хүдэлмэри хүүлэжэ хүмүүжүүлхэ гээшэ коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриин гол шухала зүйлэнь болоно. Ямаршье ажал хэдэггүй хүнүүдтэй, социалистическэ зөөри хулгайлагшадтай, ажалай жаяг заршам эбдэгшэдтэй бидэнэр шангаар тэмсэхэ ёһотойбди.

Мүн марксизм-ленинизмые, манай партиин политикые залуушуулда али болохо һайнаар ойлгуулха гээшэ комсомольско организацинуудай түрүүшын уялга мүн.

Совет залуушуулай үзэл бодол бүрилдүүлхэ хэрэгтэ литература, искусство айхабтар ехэ үүргэ дүүргэдэг гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Тиимэһээ залуушуулай ажабайдал, тэмсэл тушаа олон һайн зохёолнууд һүүлэй үедэ гараа. Гэбэшье, олон конференци, съезднүүд дээрэ тэмдэглэһэнэй ёһоор, делегадууд хэдэн номуудые, тэрэ тоодо «Хүн түрөө», «Бидэнтэй хамта» гэжэ кинофильмнүүдые, «Фабрикын басаган» гэжэ зүжэгые шангаар шүүмжэлһэн байна. Тэдэ зохёолнууд соо комсомолой, комсомольско хүдэлмэрилэгшэдэй ажабайдал буруугаар харуулагдана. Мүн научно-фантастическа, уршагта ябадалтай зохёолнуудые, тэрэшэлэн ерээдүйн коммунистическэ общество тухай зохёолнуудые уран зохёолшоднай тон багаар бэшэнэ. Гэхэтэй хамта «уршагта ябадалтай» олон муу номууд һүүлэй үедэ бии болоо. Илангаяа Воениздат энэ талаар зэмэтэй.

Комсомолой, залуушуулай ажабайдал манай кинодо багаар харуулагдана. Үнэхөөрөөшье, табан жэлэй туршада 565 кинофильм гаргагдаа. Теэд тэдэнэй оройдоо 29-ниинь залуушуулда зорюулагданхай. Зохёол байгуулхы хүдэлмэрилэгшэдые—уран зохёолшодые театр, киногой ажал-ябуулагшадые шүүмжэлхэ зуураа, комсомольско комитедүүд, тэрэ тоодо ВЛКСМ-эй ЦК ухаанай ажал хэдэг интеллигентнэртэй бага хүдэлмэри ябуулна гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Комсомольско организацинууд уран зохёолшодтой, искусствын ажал-ябуулагшадтай нягта холбоотой байха, комсомолшууд, залуушуул тухай зохёолнуудые бэшэхэдэнь тэдээндэ туһалха, нүхэдэй ёһоной зүбшэлнүүдые тэдээндэ саг үргэлжэ хэлэжэ байха ёһотой.

Тоосоото үе соо комсомолнай үхибүүдые һургуулида һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ урданайхидаа орходоо нилээд ехэ туһаламжа үзүүлээ, һургуулинуудые ажабайдалтай холбоотой болгохо хэрэгтэ туһалаа. Мүнөө олон һурагшад һургуулиин мастерской, физкультурна зал, теплицэ барилсадаг болонхой, кабинедүүдые түхеэрэлсэнэ, һуралсалай-туршалгын участок байгуулна. Харин ахалагша классай һурагшад байрын гэрнүүдые барилсадаг болонхой. Ойрын 2 жэлэй туршада 683 шэнэ һургуули бариха, мүн бии байһан һургуулиин байшангуудта 4 мянган классай таһалга нэмэхэ гэһэн уялга Украинын комсомол абаа. Энэ үүсхэлые али болохоор һайшаажа, дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй. Украинын комсомолшуудай эдэ бүхы уялгаяа дүүргэхэдэнь, республикын һургуулинууд гансал үдын урда номоо үзэхэ аргатай болохо юм. Мүн Ставропольско хизаарай комсомольско организацинууд гайхамшагта үүсхэл гаргаа. Тэдэнэр ахалагша классуудай һурагшадһаа һурагшадай бригадануудые байгуулаа. Эдэ бригаданууд колхозуудһаа тусхай газар, зэр зэмсэг, машинануудые абажа, бүхы хүдэлмэреэ өөһэдөө хэнэ. Мүнөө дунда һургуули дүүргэгшэд гансал дээдэ һургуули руу заабол тэгүүлхээ болижо, арадай ажахыда гол түлэб хүдэлдэг болонхой. Гэбэшье, һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр заводто, барилгада, колхоздо хүдэлхэнь эшхэбтэр гэжэ һанадаг хүнүүд һурагшадай дунда үшөөл бии байна. Һурагшадые ажал хүдэлмэри хэжэ һургаха, Эхэ оронойнгоо үмэнэ үндэр ехэ уялгатай байһыень тэдэндэ ойлгуулха гээшэ комсомолой зорилго мүн.

ВЛКСМ-эй XII съездһээ хойшо пионернүүдэй хүдэлмэри ехэ һайн тээшээ хубилаа. Пионернүүдэй үүсхэл, мүрысөөн бадаруулагдана, пионернүүдэй шэнэ шэнэ заншал бии болоно. Пионернүүд олониитэдэ туһатай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулагдана. Үйлэдбэридэ хүдэлжэ байдаг 115 мянга гаран комсомолшууд отрядуудай вожатанар болонхой. Тэдэнэр пионернүүдтэй айхабтар түргөөр үгээ ойлголсоно. Область, хизаар, республикануудта пионерскэ организацинуудай соведүүд бии болгогдонхой. Тэдэ соведүүдые олониитэ халуунаар һайшаагаа. Москвагай, Ростовско, Свердловско, Куйбышевска областьнуудта, Дагестанска АССР-тэ, Арменидэ эдэ соведүүд пионернүүдэй дунда һайн һайхан олон үүсхэл гаргаа юм. Мүн пионерскэ организацинуудай центральна Совет хүдэлдэг болонхой. Комсомол хадаа үхибүүд тушаа эсэшэ сусашагүй оролдолго хододоо гаргажа байха уялгатай.

Удаань нүхэр Шелепин студентнэрэй дунда комсомолой ябуулдаг хүдэлмэри тухай хөөрэбэ. Һуралсалые үйлэдбэритэй нягтаар холбожо, мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ, тэдэнэй бэлэдхэлые али болохоор һайжаруулха гээшэ дээдэ һургуулинуудай гол зорилго мүн. Студентнэрэй дундахи идейно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгые дээдэ һургуулинуудай комсомольско организацинууд, комсомолой обкомууд, крайкомууд, союзна республикануудай ЛКСМ-эй ЦК-нууд, ВЛКСМ-эй ЦК эрхилхэ ёһотой. Зарим нүхэдэй алдуутай ябадал гаргаа һаань гү, али буруу һанамжа баримталдаг байгаа һаань, комсомолшууд тэдэниие нүхэдэй ёһоор шүүмжэлжэ, тэсэмгэйгээр ойлгуулха ёһотой, ажалшан арадай ажабайдалые һайнаар мэдэдэг болоходонь тэдээндэ туһалха, мүн зохёон байгуулхы ажал хүдэлмэридэ тэдэниие хабаадуулха ёһотой.

Комсомольско организацинууд дээдэ һургуулинуудай доторой байдалай асуудалнуудые шиидхэлсэхэ гэжэ тэдээндэ үгтэһэн эрхые дүүрэнээр эдлэхэ ёһотой, эрдэмтэдэй соведүүдтэ, дээдэ һургуулида хүнүүдые абаха комиссинуудта, мүн стипенди студентнүүдтэ хубааха, байра хубааха комиссинуудта комсомолой түлөөлэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой.

Ленинскэ комсомолой байгуулагдаһаар 40 жэлэй ойе советскэ залуушуул мүнөө байгша 1958 оной октябриин 29-дэ тэмдэглэхэнь. Үнгэрһэн 40 жэлэй туршада советскэ комсомол алдарта ехэ замаар ябажа гараа. Мүнөө 18 миллион хүн комсомолой гэшүүд болонхой.

Ленинскэ комсомол, советскэ залуушуул түрэл Коммунистическэ партияа, Советскэ правительствоя тойрон бүри нягтаар жагсаха, саашадаашье партиин хойноһоо эрид шууд, хэлбэрингүйгөөр дагадаг байха, коммунизм байгуулха гэһэн агууехэ уг зорилго дүүргэхын түлөө бүхы залуу эршэ хүсэеэ, эрдэм мэргэжэлээ, ухаан бодолоо зорюулха юм гэжэ нүхэр Шелепин элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ хэлээ.

***

ВЛКСМ-эй Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр **Б. Н. Темников** съездын заседани дээрэ тоосоото элидхэл хээ.

Һүүлээрнь съездэ хабаадагшад тоосоото элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ. ВЛКСМ-эй МГК-гэй секретарь **С. П. Павлов,** Украинын ЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь **В. И. Дрозденко,** комсомолой Челябинска обкомой секретарь **П. Н. Решетов,** Казахстанай ЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь **С. Д. Кенжебаев,** «Медьстрой» (Норильск) конторын телецентрын барилгын прораб **Л. Я. Иванов** гэгшэд үгэ хэлээ.

Хитадай залуушуулай Коммунистическэ Союзай Центральна Комитедэй секретарь **Ху Кэ-ши** гэгшэ Хитадай 24 миллион комсомолшуудай, 120 миллион залуушуулай зүгһөө ВЛКСМ-эй XIII съездын делегадуудые ахадүүгэй ёһоор, халуунаар амаршалаа.

Мүн демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин президент **Бруно Бернини,** студентнэрэй Уласхоорондын Союзай президент **Иржи Пилекан,** «Свободная Австрийская молодежь» гэжэ Союзай секретариадай гэшүүн **Эрих Бублер,** Албаниин Ажалша залуушуулай союзай ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь **Тоди Любоня** съездые амаршалаа.

Һүүлээрнь мандатна комиссиин түрүүлэгшэ, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь **В. Е. Семичастный** элидхэл хээ. ВЛКСМ-эй XII съездһээ хойшо 10.327.128 хүн комсомолдо абтаа. 16 мянган шэнэ эхин комсомольско организаци байгуулагдаа гэжэ тэрэ мэдээсэбэ.

Мүнөө боложо байгаа съездэ СССР-эй 48 үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд һунгагдаа.

Тиигээд мандатна комиссиин элидхэл нэгэн дуугаар баталагдаба.

Съездын удаадахи заседани апрелиин 16-да болохо.

(ТАСС).

Латвийска ССР. Вальф[...] Карлович Мисиньш Ригын [...] гон бүтээдэг заводой инструм[...] тальна цехтэ слесарьээр хү[...] дэг. Тингээд ажалайнгаа һ[...] лээр Вальфред Карлович скр[...] кэзр наадаха ехэ дуратай, [...] водой хүгжэмтэ оркестрые [...] тэлбэрилдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Вальф[...] Карлович Белга басаганта[...] Гунтис гэжэ 7 наһатай хүбү[...] тээ хамта шэнэ дуунда һу[...] жа байна.

ТАСС-эй фотохрони[...]

Соёлой добтолго[...] эмхидхэе

Һаяхан Курумканай ай[...] соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгш[...] конференци болоо.

Эндэ суглараһан 100 гаран [...] «Аймаг доторхи культурно-гэг[...] лэй хүдэлмэри, тэрэниие сааша[...] һайжаруулха зорилго тухай» [...] тиин айкомой секретарь нүхэр [...] Лыгденовэй элидхэл һонирхон[...] наба.

«Колхозно байгуулалтые [...] саашадань хүгжөөхэ, [...] үүдые хубилгаха тухай» КПС[...] Центральна Комитедэй феврал[...] Пленумэй тогтоолые, СССР-эй [...] ховно Соведэй сесси дээрэ [...] Н. С. Хрущевой хэлэһэн элид[...] зүбшэн хэлсэлгэдэ аймагай 400 [...] ран ажалшад хабаадалсаа. [...] аймагай колхозууд 3,5 мил[...] үлүүтэй түхэригэй машина, тра[...] нуудые худалдажа абаба. [...] жанай МТС-эй 250 гаран меха[...] торнууд өөһэд өөһэдын колхоз[...] гэшүүд болон ороо. Энэмнай П[...] Правительствын табиһан асар[...] программые бэелүүлхэ түрү[...] алхам гээшэ гэжэ элидхэлшэ [...] бэ. Гүрэн түрын ехэ удхашана[...] энэ хэмжээ-ябуулга бэелүүлх[...] рэгтэ эмхитэйгээр хабаадаха[...] сагдаһан шиидхэбэринүүдые [...] зондо һайнаар тайлбарилан [...] гуулха, ажалшадай культурна[...] тые хангаха гээшэ бидэнэй на[...] уялга болоно. Энэнээ амжалт[...] гаар дүүргэхэ арга боломжо [...] аймагта бии. Һүүлэй гурбаха[...] лэй туршада аймаг дотор 19 [...] культбаза, улаан булан бар[...] Хүдөө нютагуудаарнай соёл [...] рэлэй 46 эмхи зургаан хүдэлм[...] нэ гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. [...] най, Харамодоной хүдөөгэй [...] буud, Могойтын хүдөөгэй би[...] текэ бараг һайнаар хүдэлнэ [...] тэмдэглээ.

Карл Марксын нэрэмжэтэ к[...] зой партийна организациин с[...] тарь Г. Э. Дамбаев үгэ абаад[...]

— Манай колхозой правлен[...] лон партийна организаци клуб[...] лиотекэ, культбаза, улаан була[...] дай хүдэлмэридэ онсо анхарал[...] дуулдаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ ко[...] най хизаар ороноо шэнжэлгы[...] зей бии болгоо. Ургамалай, [...] най 50 гаран экспонат тэндэ [...] луулагдаад, нютагаархидые һ[...] хуулна,—гэбэ.

Элидхэлшэ, үгэ хэлэһэн оло[...] хэд хүдөөгэй культурно-гэгээ[...] эмхи зургаануудай хүдэлмэр[...] олон дутагдалые элирүүлэн, [...] ниие саашадаа зайсуулха тух[...] дэ хэдэн дурадхал оруулаа. [...] лиин, Дыренэй, Мүргэнэй хүд[...] клубууд хангалтагүйгөөр хүд[...] рилнэ.

Элидхэл тушаа хамта 13 хү[...] хэлээд, аймагай соёл гэгээ[...] эмхи зургаануудай хүдэлм[...] эрид һайжаруулха зорилгото[...] тоол абтаа.

О. Раднаев, манай ко[...]

Кино-лектори колхозуудта гараба[...]

Республикын Культурын м[...] терствын нүүдэл кино-лектор[...] хүнтэй) Кударын аймагай к[...] зуудта ябахаар гаранхай. Э[...] лекци уншаха, кино харуулх[...] рилготой. Уласхоорондын ба[...] тухай, мяха, һүн, тоһоной хү[...] хэндэ хүртэсын талаар Амер[...] һаяар хүсэхэ тухай, СССР-эй [...] ховно Соведэй сессиин дүн т[...] мүн ондоошье лекци уншана.

Лекци, хөөрэлдөөнэй һүүлээр [...] но харуулагдана. Энэ кино-лек[...] Кировэй нэрэмжэтэ, «Путь С[...] ря», Ленинэй нэрэмжэтэ, «40 [...] Октября» болон бусад колх[...] даар ябаа.

Гүрэнэй филармониин хэдэн [...] тистнүүд кино-лекторитой [...] ябалсана. Тэдэнэй дунда РС[...] эй габьяата артистнар И. В. Т[...] Т. Е. Гергесова болон бусад [...] хүн бии.

М. Очир[...]

ЛУГОВОД! Сабшалан уһалхада эгээл таатай үе болоод байна. Үдэр һүнигүй сабшалангаа уһалыш!

☆ ☆ ☆

Түрүү луговодуудай ульгэр жэшээ

-Кударын Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозойхид КПСС-эй ЦК-гэй ...ьска Пленумэй түүхэтэ тог-..., колхозно байгуулалтые саа-...нь хүгжөөхэ, МТС-үүдые ху-... тухай СССР-эй Верховно ...эй нэгэдэхи сессиин гаргаһан ...ие баяр баясхалангай оршон ...лда угтаа. Мүнөө 450 мянган ...гэй элдэб трактор, машина-...е МТС-һээ худалдажа абаад, ...э колхоздоо ашаглажа эхи-... бүхы арга боломжоёо хүсэ-...тодорхойлон хэрэглэжэ, нии-...э ажахые улам саашадань ...эн һалбаруулхын тула пар-...равительствынгаа эдэ шиидхэ-...үүдые тэдэнэр бүри анхарал-...ар шудалжа байна.

Хабарайнгаа тарилгые түрүү-...э өөһэдынгөө машина, зэмсэ-...эр хэхэмнай. Бидэнэр мүнөө ...гадаа орохоор бэлэмди,—гэ-...лхозой түрүүлэгшэ Александр ...ьевич Вавилкин зугаална.

...хозой правлени, партийна организаци тарилгада бэлэд-...гээ хажуугаар хадалан, саб-...ангайнгаа ургасые дээшэлүүл-...тула горьтой хүдэлмэри хэжэ .... Имагтал үбһэ тэжээл ехээр ...ш байхадаа малайнгаа ашаг ...эрид дээшэлүүлжэ, һү, мяха, ...абалгаар Америкын Холбоото ...үүдые ойрын жэлнүүдтэ хүсэ-...эн асари ехэ хэрэгтэ хуби-...оруулжа шадаха байһанаа ...ой гэшүүн бүхэн ойлгонхой.

... колхозойхид Сэлэнгын Загас-...жаргалантынхидай жэшээгээр ...жэлдэ нёдондонойхидо орхо-...сабшалангайнгаа ургасые нэгэ ... дахин дээшэлүүлхэ зорилго ...

...йбышевай нэрэмжэтэ колхоз ...даа 240 гектар сабшалангай ...ай. Тэрэнэйнгээ гектар бүри-... центнер һайн шанартай үбһэ ...ы хуряажа абахаар хараална. ...һан уялгаяа дүүргэхын тула-...бшалангай гектар бүридэ 10 ... хүртэхөөр наг шэбхэ гаргаха ...иин сабшаландаа 1800 тонно ...эбхэ гаргаба. Мүн газарай ...ридэ шииг нойто тогтоохын ...оор май һарада газараа ...нь. Зундаа, үбһэ ногооной ...а байхаүедэ сабшалангаа хэ-дэн дахин уһалха байна. Тиихэдэ хадалан, сабшалангай гектар бүридэ дунда зэргээр 400—600 кубометр уһан хүртэхэ болоно.

Гол сабшалангайнь түб дунда, колхозой центртэ дүтэхэнэ, Ехэ-Кударын уһалууриин системэ бариг-данхай.

Эндэ луговодуудай хоёр звено ажаллана. Иван Михайлович Колодиной хүтэлбэрилдэг звеногойхид ажалаараа шалгарна. Тус звеногойхид 108 гектар газар даажа абаад, тэндэ 1000-гаад тонно хониной шэбхэ гаргаба. Мүн луговодууд һубаг канаваяа дахин дахин заһабарилжа, модо шулуунһаань сабшаланаа сэбэрлэжэ, уһалууриин системын хаалтануудые заһабарилжа байнхай.

— Хэдыхэн жэлэй саада тээ сабшалан уһалха гээшые мэдэдэггүй шахуу байгаабди. Гектар бүриһөө оройдоол 4 центнер үбһэ абадаг һэмди. Харин манай звеногойхид нёдондо газараа түрүүшынхеэ уһалаад, һайса үтэгжүүлээд, 65 гектарай тус бүриһөө 15 центнер шэмэтэй һайн үбһэ тэжээл хуряажа абаа һэмди,—гэжэ звеное даагша нүхэр Колодин хөөрэнэ.

Энэ жэлдэ Иван Михайловичын звеногойхид сабшаланаа гурба дахин уһалжа, горьтой наг шэбхэ гаргажа тараагаад, гектар бүриин 20 центнер үбһэ абаха уялгатай.

Ногооной ургажа эхилхэтэйнь сасуу сабшалангаа уһалаад, удаань түмэр шүдэтэй катогоор борнойлжо, газарайнь хүрьһэ һиирүүлдэг. Һүүлээрнь наг шэбхэ тараагдадаг. Энэ ушарта ургамалда агаарай оросонь һайжаржа, ногоон түргөөр, һайнаар ургана.

Иван Михайловичын звеногойхид тус каток хэрэглээд, 1957 ондо гектар бүридэ нэгэ хахад центнерээр ехэ ургаса абаа.

Харин Онохойдохи лугомелиоративна станциинхид энэ катогые хэрэглээд, гектар бүриһөө 6 центнерээр ехэ ургаса абаһан байха юм. Иимэ катогые колхозуудай хээдшье хэрэглэхэдэнь боломоор. Утаашаа 2 метр, бүдүүниинь табин сантиметр хүндэ каток хээд, тэрээндэ 15 сантиметр утатай түмэр шүдэнүүдые ирайтар һуулгана. Тиигээд нэгэ «Беларусь» тракторта 5 тиимэ каток шэрээд ябана.

Гадна 80 га парайнгаа гектар бүридэ 30 тонно, хартаабхын—20 тонно, огородой эдеэнэй—30 тонно хараатайгаар наг шэбхэ гаргаха түсэбтэй. Мүнөө таряаланда 1000-гаад тонно наг шэбхэ гаргагдаба. Мүн 90 центнер шубуунай аргал, 100 центнер үнэһэн суглуулагдаа.

Колхозой ажалша оролдосогой луговодууд таряалан сабшалангайнгаа ургасые эрид дээшэлүүлжэ, арад зонойнгоо байдал улам жаргалтай болгохын түлөө партиингаа үдэр бүриин анхарал, оролдолгодо ажалай бэлэгээр харюусахаар зоригжонхой.

1. Иван Михайлович Колодиной үүсхэлээр центр тосхон тойронхи гол сабшалангынь нёдондоной түрүүшынхеэ уһалагдадаг болоо. Энэ дүршэлтэй луговод жэлэй дүрбэн сагта сабшалангайнгаа газартэ хаһа сагтань тусхай хүдэлмэри хэжэ байдаг заншалтай.

Колхозуудай ниитынгээ ажахые эрид хүгжөөхэ шэнэ шатадаа ороод байһан энэ хабар Иван Михайлович илангаяа эдэбхи оролдосотойгоор, эршэмтэйгээр ажаллажа ороо. Мүнөө уһалууриингаа системын хаалта, һубаг канавануудые үргэдхэжэ, заһажа, сэбэрлэжэ байнхай.

ТҮРҮҮШЫН ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гарһаа) эрхим луговод Иван Михайлович Колодин хаалтаяа шалгажа байна.

2. Мүнөө Ехэ-Кударын энэ колхозой луговодуудай хоёр звеногойхид хадалан сабшаландаа наг шэбхэ гаргажа, тэрэнээ тараажа эхилээ.

Тэдэнэр өөһэдынгөө мэдэлдэ машина, зэмсэгүүдтэй болоод байхадаа, сабшалан үтэгжүүлхэ хүдэлмэридэ машина, зэмсэгүүдээ хаһа сагтань, тааруу зохидоор ашаглан хэрэглэнэ.

ДООДОХИ ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агроном Серафима Яковлевна Максимова хадалан, сабшаланда наг шэбхэ гаргагшадтайгаа хөөрэлдэжэ, саашадаа яажа ажаллаха тухайнь заабари үгэжэ байна.

Д. Булатов.

☆

Таряалан сабшалангаа һайнаар үтэгжүүлхэ

Байгша ондо Бичурын аймагай колхозууд бүхы тарялангай гектар бүриһөө дунда зэргээр зуун пүүд ороoһо тарянай ургаса хуряахаар шиидэнхэй.

Тиихын тула Дээдэ-Мангиртайн Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид тарялан дээрээ наг шэбхэ гаргаха түсэбөө байгша оной апрелиин 5-да 111 процент үлүүлэн дүүргээд байба. Энэ жэлдэ тарилга хэхэ һайн сэбэр пар дээрэ хамтадаа 2750 тонно наг шэбхэ гаргагданхай. Гадна, 670 тонно наг шэбхэ сабшалан дээрэ адхагдаа. Эдэ үдэрнүүдтэ тус колхозойхид нуга сабшалан, тарялан дээрээ наг шэбхэ гаргалгын 10 хоногой декадник эмхидхээд, энэ хүдэлмэридэ колхознигуудые болон машина, мори тэргэ үшөө олоор нэмэжэ табяа. Мүн артелиинхид 70 центнер үнэһэ, 250 центнер шубуунай аргал суглуулаа. Энэ үбэлдөө 750 га тарянай газарта саһа тогтооһон, тошон халяаһан байгаа. Һаянай тэндэ һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэридэ арбаад хүн ажаллана. Тэрэшэлэн, сабшалан, тарялан уһалха уһалууриин һубаг-канава, хобоонуудые һэльбэн заһажа байна.

Тиихэдэ аймагай «Ленинский путь» колхоз апрелиин 5-най мэдээгээр нуга сабшалан, тарялан дээрэ наг шэбхэ гаргаха бүхы түсэбэйнгөө 85 процентые дүүргээд байнхай. Эндэхид хабарай тарилгын эхилтэр газар таряаланда наг шэбхэ гаргаха түсэбөө дүүргэхын зорилгоор хэдэн трактор, автомашина, мори тэргэ болон колхознигуудые ябуулжа, эршэмтэй шангаар хүдэлнэ. Нэгэ үдэрэй туршада 100 тонно наг шэбхэ тарялан, сабшалан дээрэ гаргаа. Колхозойхид илангаяа сахарай свёклын плантаци үтэгжүүлхэ, тэндэ шииг нойто бариха хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулна. Эндэ ажалладаг нүхэд П. Пантилеева, Ф. Ястребова, В. Пантилеева гэгшэд үдэр бүриингөө даалгабарие 120—125 процент дүүргэнэ. Эдэнэр тарялан, сабшалан дээрэ һайрамай уһа тогтооно. Гадна, уһалууриингаа системын һубаг-канава заһабарилжа эхилээ.

Харин Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз поли дээрэ наг шэбхэ гаргаха, шубуунай аргал, үнэһэ суглуулха түсэбөө миил 15 процентээр дүүргээ. Тиихэдэ Дзержинскиин, Кировэй, Ждановай нэрэмжэтэ колхозууд тарялан, сабшалан үтэгжүүлхэ, уһалха хүдэлмэриие муугаар ябуулжа байна.

Тиигэжэ газар тарялан, нуга сабшалангаа хаһа сагтань һайнаар үтэгжүүлжэ, уһалжа шадаагүй һаа, ороoһо тарянай, үбһэ ногооной үндэр ургаса абаханьбэрхэтэй бшуу.

К. Бобров.

Уһалууриингаа газар үргэдхэе

...эндэ Байгал шадар ха-...зундаа ороoһо тарянай, үб-...соной түлэг ургаха, эдеэшэ-...э ехэнхидээ хура бороон үни ...таһалдажа ородог, хододоо ..., халуун һалхин үлеэжэ ... туладань ургамал ногоон ...гандашадаг гээшэ. Тиимэһээ ... тарянай, үбһэ ногооной ... үедэ сабшалан, тарялан-...газарай хүрьһэндэ шииг ной-...оор бариха, хаһа сагтань ... гээшэ тон ехэ удхашанар-...ууу.

...эй 2—3 жэлэй туршада ...ликын колхоз, совхозуудта ...рхоной уһа хаажа, һубаг ка-... шэнээр малтажа, хуушыень ... заһажа, тарялан, сабшалан ... уһалалгаар нилээд ехэ хү-... хэрэгдэжэ байнхай. Жэшээлэ-... хамтадаа 8 мянга гаран гектар ...азар уһалха инженерно бүхы ...олгэ, оньһожоруулгатай гур-...э уһалууриин системэ бариг-... дүүрэхэ дүтэлөө. Сэлэнгын ...та Темник гэжэ гол дээрэ ... уһалууриин системэ ба-... байна. Тиихэдэ Заиграйн ...ай Үнэгэтэй тосхон шадар ... гол дээрэ Үнэгэтэйн уһа-...иин системэ баригдажа эхилээ. ... Иволга голһоо һубаг, һалаа ..., Иволгын аймагта баһа нэ-...луурииин системэ бии болгог-... юм.

...луурииин эдэ системэнүүдэй ... гол түлэб дүүргэгдэжэ .... Үнэгэтэйн уһалууриин ...ын гол каналай ехэнхи ху-... малтагдажа дүүрээд, эхиндэнь ...ажа урадхуулха тусхай ба-... хэрэгдэжэ байна.

... Иволгын уһалууриин ... 8 километр утатай эгээн гол канал малтагдаба, мүн Иволга голой һаба зарим газартаа сэхэлжэ заһагдаа. Байгша ондо тэндэхи уһалууриин системын барилга саашадаа үргэлжэлүүлэгдэхэ юм. Иволгын уһалууриин системын баригдажа дүүрэхэдэ, гол каналайнь уһаар тэрэ багай 5500 гектар тарялан, сабшалан уһалагдаха болоно. Гадна, энэ системые хүсэд ашаглаад, тэндэхи һужааг, намагуудые хатаагаад байхада, Сталинай, Лазогой, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм», «Заветы Ильича» колхозууд хамтадаа 12 мянган гектар уһалагдадаг тарялан, сабшалан, бэлшээриин газартай болохо. Мүн тэндэнь элдэб загаһа, галуу, нугаһа үүсхэхэдэ таарамжатай байха.

Дурсагдаһан гурбан уһалууриин системэһээ ондоо ямаршье, тиимэ инженерно түхэлтэй, хүсэ ехэтэй уһалууриин системэ республика соомнай үгы байһаар. Мүнөө дээрээ байһан 600 багахан, миин юрын уһалууриин системэ хамтадаа 160 мянган га газар уһалха хүсэтэй юм. Теэд энэншье хүсэд хэрэглэгдэнэгүй, уһалагдаһан газарайнь шанар муу байдаг. Жэшээлхэдэ, нуга сабшалан, бэлшээри уһалхадаа, хаажа байһан уһаяа бултыень табижархихадань, тэрэнь үлүүсэ ехээр урдажа, хүрьһые малтажа, зарим хонхор ёнхорто уһаниинь үни удаан тогтожо, байн байтараа намагтай, хужармаг болојо, эсэстээ үбһэ ногоонойнь ургаса, шэмэншье муудадаг гээшэ. Тиигэжэ добо дошо газар оройдоошье уһалагдангүй үлэшэдэг.

Саашадаа колхозууд өөһэдын элдэб машина, техникэтэй болоходоо уһалууриингаа системые зүбөөр, ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ, тэрэнээ хаһа саг соонь һэльбэжэ, заһабарилжа байха бшуу.

Республикадахи «Росгипроводхозой» экспедици Баргажанай аймагта 4 мянган гектар газар уһалхаар Харалигай уһалууриин системэ, мүн Бичурын аймагта Хёлго мүрэн дээрэ 6 мянган га газар уһалха хүсэтэй, инженерно түхэлтэй уһалууриин системэ барихын туладa тэндэхи газар, уһыень шэнжэлхэ хүдэлмэри дүүргээд байна. Һаяар тэрээнэйнгээ барилгын түсэб, проект-сметые табижа дүүргээд, тэндээ байгша ондо гол ехэ каналынь малтажа, уһанайнь һабые заһажа, зарим барилга, түхеэрэлгынь хэжэ эхилхээр хараалагдана.

Тэрэшэлэн машинын хүсөөр, оньһон аргаар уһа сэсэрүүлжэ, тарялан, сабшалангай ургамал, ногоо уһалхада манай эндэ таарамжатай арга бии. Теэд республикын аймагуудта тэрэниие ёһоор хэрэглэнэгүй. Жэшээнь, гол горхоной уһые сорго, хоолойгоор гаргажа дээгүүр сэсэрүүлжэ, һубаг, канава болон хобоогоор уһалагдахагүй үндэр гү, али үлэмжэ ташалан газарай тарялан, сабшалангые уһалаа хада айхабтар зохид таарамжатай ха юм. Теэд, республикадамнай оньһон аргаар уһа сэсэрүүлжэ уһалха оройдоол 18 агрегат бии нэрэтэй аад, тэдэнэй олонхинь хүдэлдэггүй шахуу. Саашадаа эндэмнай хүсэ ехэтэй, оньһожоруулагдамал уһалууриин системэнүүдэй олон болоходо, уһа сэсэргэн газар уһалха агрегат-машинанууд улам олон хэрэгтэй болохонь. Тиимэһээ республикын заводуудта тиимэ агрегат, машина болон сорго, хоолойнуудые бүтээн гаргаха тусхай үйлэдбэриин цехүүдые бии болгоо һаа зохистой гэхээр.

Гадна, колхоз, совхозуудта хатаан шэргээжэ, һайнаар элдүүрилээд, ороoһо болон тэжээлэй культуранuудые тарижа боломоор 150-яад мянган гектар бамбалзуур намаг, уһатай һужааг газар бии байна. Хэрбээ намаг газар зүбөөр хатаагаад, һайнаар элдүүрилжэ кукуруза гү, али хартаабха таряа хада, дунда зэргээр гектар бүриһөө 300 центнер ургаса абтаха. Һүүлэй үедэ олохон колхозууд өөһэдынгөө хүсөөр нилээд ехэ газарта намаг хатаажа элдүүрилээ. Гэбэшье, бүхыдөө республикын колхозууд ехэ ехэ намаг газарнуудаа хатаажа, элдүүрилхэ хүдэлмэри үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулна. Илангаяа багахан хэһэг газарнуудай намаг, һужаагуудые хатаажа хэрэглэхые оролдоногүй. Колхозууд мүнөө өөрын элдэб хүсэ ехэтэ трактор, машинатай болоод байхадаа, хэрэгтэй намаг, һужаагуудаа хатаажа элдүүрилээд, ороoһо тарянай болон тэжээлэй культурануудай үндэр баян ургаса абадаг болохо аабза гэжэ найдагдана.

Тиихэдэ газар тарялан уһалха, намаг хатааха хүдэлмэриие саг үргэлжэ хэжэ байха, мүн колхоз, совхозуудта туһалха үүргэтэй машинно-мелиоративна станцинуудые бии болгожо, тэдэниие МТС-үүдэй һуурида эмхидхээ һаа таарамжатай гэжэ һанахаар. Тиимэ станцинууд Иркутска, Москвско областьнуудта, Приморско хизаарта эмхидхэгдэнхэй.

В. Котов, Бурят-Монголдохи «Росгипроводхозой» экспедициин начальник.

ПОЭТ ЦЫРЕТОР ЗАРБУЕВ

Бурят-Монгол нютагнай
Баян жаргал байдалтай.
Баатар түрүү ажалнай
Батажанхай, найдамтай...

Иигэжэ эхилһэн дууе мэдэхэгүй бурят хүниие олохонь бэрхэтэй. Композитор Дадуевай найруулһан хүгжэмтэй энэ дуун хаа хаанагүй —Яруунa, Сэлэнгэ, Аха, Закамен, Алайр, Ага болон бусад олон нютагуудта дэлгэрһээр, арадай дуунтай адли болошоо бэшэ аал! Бурят ороноо, баатар ажалаа иимэ бэрхээр хэн бэшээб, хэзээ бэшээб?

Энэ дуунай авторынь хурса бэлигтэй залуухан поэт Цыретор Дугарович Зарбуев байгаа. Поэт Зарбуев 1921 ондо Закаменай аймагай Санага нютагта түрэһэн юм. Мүнөө Түнхэнэй аймагай Тоорын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо һуудаг эхэнь — Найжад Батоевна Убушеева иигэжэ хөөрэнэ: «Закаменһаа нүүжэ ерэһэн хойноо хүбүүмнай Тоорынгоо долоон жэлэй һургуули дүүргээд, удаадань Улан-Үдын театрально-хүгжэмэй һургуулида һураһан, тэрэнээ дүүргээд, хүгжэмтэ-драмын театрта хүдэлһэн, Москвада болгошо түрүүшын декадада хабаадалсаһан юм. Дайнай эхилхэдэ, Эхэ ороноо хамгаалалсахаяа Цыреторнай мордоо һэн».

Бэрхэ бэлигтэй поэт Цыретор Зарбуевай наһанай намтар хэдышье богони һаа, арад зондоо үнэн сэхээр алба хэдэг хүбүүн байһыень баталжа үгэнэ. Цыретор Зарбуевай бэшэһэн шүлэг, бадагууд мүнөөшье удха түгэс, уран һайханаар дуулдана:

Саяан үндэр ууламнай
Сагаан мүнгэн малгайтай,
Сасуу олон үетэмнай
Сэсэн һонин зугаатай.

Энэ дуун олон жэлые гаталан, Эсэгэ ороноо хамгаалжа, баатарлигаар унаһан поэдэймнай дурасхаал болон мүнхэрхэл!

А. Мангатханов.

Барас ХАЛЗАНОВ

Дураншни ерээл...

(Дуун)

Аляахан инагни
дуугайхан һуунаш,
Арюухан налгайхан
сэдьхэлшни уйдаа гү? (2 дахин).
Юундэ ягаахан
уралаа үе зуунаш,
Салгидама дурыеш
зүрхэншни дуудаа гү? (2 дахин).
Хэды соо хүлеэһэн,
үгыеш мүнөө,
Халуухан зүрхэншни,
зүрхэншни шэбэнээл (2 дахин).

Харыш даа намайе—
бэеэрээ хажуудаш,
Хүлеэһэн дураншни,
дураншни ерээл. (2 дахин).
Эшэнги ербэдээд
саашаа бү харыш,
Эмнис гыш нюдөөрөө
намайгаа хараад (2 дахин).
Дулаахан үгөөрөө
сээжыем эльбыш,
Һарбайгыш налуухан,
сарюухан гараа. (2 дахин).

„ХҮНЭГӨӨ ХАНЫН ХАДААҺАНДА ҮЛГЭХЭГҮЙБ"

Жэмһэг нютагай һайхан байгаалиин үдэшын наранай туяанда тудагдаад байха багта Улаан Горхоной фермэдэ ерэбэбди.

Хэдэн залуу басагадай ходорхой хүхэтэй үнеэдээ һаажа байхадань, «дүрбэн галуун дүүеэд бууба, дүрэтэй мэргэн тодоод һууба» гэһэн таабари һанаанда оробо. Эдэ залуушуулһаа доошогүй бушуу түргэнөөр нэгэ наһажаал эхэнэр шэмэрүүн гараар үнеэдые һаажал, һаажал байба.

Үнеэ һаалганай һүүлээр үдэшын һаам тушаажа байхада, мүнөөхи эхэнэрэй алишье шамбай басаганһаа бага бэшэ һү һаадаг байһыень мэдэбэбди. Тэрэ хүгшэнтэй уулзахада, эльгэ дулаанта элдэр эхэдэл адли, өөрынгөө үхибүүндэ хандаһан мэтэ урин шарай шарайлжа, асууһан лэ юумэндэ нам ларуугаар харюусаба. Хөөрэлдэһөөр байтар, тэрэ хүгшэмнай Тыкшеева Дари гэдэг, колхоз соогоо аһан ажалша хүнүүдэй нэгэн байба...

Ажал хүдэлмэри тушаань асуухада Дари Тыкшеева иигэжэ хөөрөө:

—Ажал гээшэ хүниие хүдэржүүлдэг, зали зориг оруулдаг, нэрэ хүндын хэрэг гэжэ бүри залуу ябахадаа ойлгоо бэлэйб. Эгсэ хорин жэл соо энэ колхозойнгоо һаалида хүдэлнэб. Мүнөө табин зургаатай болооб. Жара наһатай болотороо хүдэлхэ гэжэ шиидээб. Теэд мүнөө хүдэлэнгүй яахабиб! Хүдэлжэл, хүдэлжэл байхаар саг гээшэл. Һаяхан колхозой тогтоод байхада Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ һаалишан үнеэгээ һааха, малайнгаа хоол шэрэхэ, тугал бурууга харууһалха, хото хорёогоо сэбэрлэхэ, гэртэхи ажалаа хэхэ, үхибүүдээ үндылгэхэ—юрэдөөл ажабайдал ажал хоёрто боложол байдаг бүхы хэрэг үйлые бултыень үрдижэ бүтээгээд лэ ябадаг бэлэйбди. Мүнөө бүхы юумэн түгэс, тугал харууһалха, үхэр адуулха, һү абаашажа тушааха, хото хорёо арилгаха тусхай хүнүүд табигданхай, имагтал һү ехээр һааха зорилготой хүдэлхэ аргатай болоо ха юмбибди. Даажа абаһан 14 үнеэнэйм 9-ниинь тугаллаа. Үнеэнэй хахад пүүд һү һааха гээшэ бэлэн бэшэ. Хорин жэлдэ олоһон оншо оноло0 гаргажа, һаяшагай хахад пүүд хүргэдэг болооб. Колхознай кукуруза, үбһэ хулһаар бирагүй байжа мэгдэлсээд абаалби. Басагад, бэреэдэй һая һаалишан болоод байхадань, мэдэхэ, шадаха юумэеэ бултыень хөөрэжэ, харуулжа үгэдэг агшаб.

«Ажал хэхэ—ама тоһодохо» гэдэг үнэн юм. Нёдондо жэлдэ 700 гаран ажалта үдэр олооб. Тэрээндээ таряа талха, мүнгэ зөөри зүгөөргүй горьтойе абааб. Һүүлэй үедэ залуушуул намаяа булидаг болошоо. Юрэдөө багцархадаг бэлэйб, теэд тэдэмни миниингээ дүй дүршэл бүри ондоогоор хэрэглэдэг боложо, намдаа зарим заабари үгэдэг боложо байнхай. Нёдондо жэлдэ Малаадай, Маруся, Хара Шуурна, Үбхөөдэй гэжэ үнеэдһээ туд бүриһөөнь адагтаал хоёр мянга холо гаран килограмм һү һаагаа һэм. Мүнөө даажа байһан 14 үнеэдэйнгээ тус бүриһөө дунда зэргээр 2500 литр һү һааха һаналтайб. Хамсыгаа шамажа, хам орожо хүдэлхэмни...

Энэ хөөрөөнэй эсэслэжэ байха үедэ тэндэ байһан колхозой парторг нүхэр Г. Цыренов Дари хүгшөөдэ иигэжэ хандаба:

—Дари хүгшөө, хэды грамота, шагнал абаһан байнабта, гаргажа харуулыт.

Тиихэдэнь хайрсагаа нээжэ, грамотануудаа гаргажа харуулба. Дари Тыкшеева аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ хоёр дахин хабаадаһан, КПСС-эй Түнхэнэй айкомой болон аймгүйсэдкомой хэдэн грамотаар, Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн дашарамда БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамотаар шагнагдаһан байба. Удаадань Дари хүгшөө бидэндэ сэхээ хэлэбэ:

—Юрэдөөл жара наһатай болотороо хүнэгөө ханын хадааһанда үлгэхэгүйб. Залуушуултай ана мана ажаллажа ябахадаа сэдьхэл зүрхэмни сэнгэдэг юумэл!

«Путь Ленина» колхозой Улаан Горхоной фермэһээ мордонгоо гарахада урдуур, хойгуурнь угалзатан зурыһан хадануудта үнгын туяан улам хурсаар тудаад, сасагтан сарьжа байгаа һэн.

Ш. Бадлын, манай тусхай корр.
Түнхэн.

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГТА

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭЖЭ БАЙНА

«Эрдэм» колхозой хонишод Даба Эрдынеев, Дунгай Будаева гэгшэд түл абалгаар һайн үрэ дүн туйлана.

Үбгэн хүгшэн хоёр үндэр наһатай болобошье, үнэн сэхэ ажалаараа колхозойнгоо хонин һүрэгые хүгжөөхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Эдэнэр мүнөө жэлдэ 100 хонин бүриһөө 150 хурьга абаха уялгатай. Энэ бүлэ мүнөө 408 хониниһоо 408 хурьга абаад байна.

Отарын хонид хоёрдохи ороондо бэлэдхэгдэнэ, һайнаар харууһалагдана.

АГИТБРИГАДА

Аймагай Культурын байшангай дэргэдэ колхознигууд, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые культурнаар хангаха агитационно-уранһайханай агитбригада эмхидхэгдэбэ. Бригадын репертуарта ород, бурят дуунууд, хатар, уран уншалга гэхэ мэтэ ороно.

Агитбригада хүдөө нютагуудаар ябахадаа, колхозуудай уранһайханай самодеятельностиин хүдэлмэридэ туһалха юм.

БУХЭСОЮЗНА НЭГЭДЭХИ ШАН

Эндэхи аймпотребсоюзайхид (түрүүлэгшэнь нүхэр Жамсаранов) 1957 оной IV кварталай түсэб амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө Бухэсоюзна нэгэдэхи шан— 11 мянган түхэригтэ, мүн Центросоюзай гүрэнэй худалдаа наймаанай дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Б. Сотнич.

ХАБАРАЙ ТҮРҮҮШЫН ЗАГАҺАШАД. Л. Апреловэй фотоэтюд.

Агитаторай блокнодой ээлжээтэ номер

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой пропаганда, агитациин таһагай агитаторай блокнодой ээлжээтэ номер хэблэлһээ гараба.

Блокнодой энэ номерто Ленинэй түрэһэнһөө хойшо 88 жэлэй ойдо зорюулагдаһан нүхэр Цибиктаровагай «Ленинизм —хэзээдэ мүнхэ һургаал мүн» гэһэн статья толилогдонхой.

Тэрэшэлэн 1959—1965 онуудта БМАССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб тухай БМАССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ нүхэр Егоровагай һонирхолтой статья хэблэгдэнхэй. Мүн хүдөө ажахые шэнээр дэбжүүлхын түлөө 1958 ондо БМАССР-эй колхознигуудай, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй, бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй абаһан уялгануудһаа тоо, баримтанууд толилогдобо.

Областной партийна һургуулиин политэкономиин багша Ф. Аксеновой «Шэнэ эрхэ байдалда механизаторнуудай ажалай түлбэри» гэһэн статья саг соогоо үгтэбэ.

Уласхоорондын байдалаар Д. Волошиной «Арабска Зүүн зүгтэхи шэнэ гүрэн» гэһэн статья бии.

Блокнодой энэ номер уншаад байхадаа, агитатор мүнөө үеын зарим шухала асуудалнуудаар дүүрэн харюу абажа, ажалшадай дунда һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэхэ байна.

П. Попович.

Холоһоо ерэһэн ан үдэжэ байна

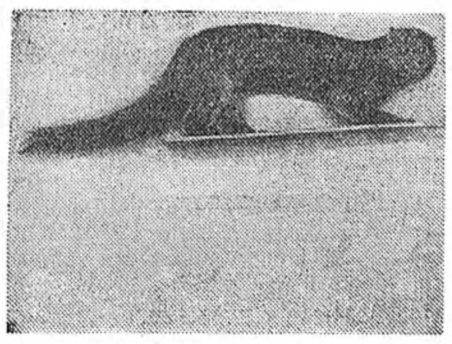

Хизаар ороноо шэнжэлхэ республиканска музей американска норко гэжэ гоё һайхан ан абажа, арһаарнь дүрсэ хээд, экспонат болгон табиба.

Республикынгаа баялигые улам арьбадхаха зорилгоор 1939 ондо эдэ ангууд түрүүшынхеэ манай иишэ асарагдажа, Хориин аймагай Анаа голой, мүн Хэжэнгын аймагай Сарантай голой оршон тойрондо табигдаһан юм.

Мүнөө энэ үнэтэ ангууд яһала һайнаар нютагжажа байна.

Ж. Жабоной фото.

Хүүгэдэй уран бэлигые харалга

Һаяхан Хэжэнгын аймагта хүүгэдэй уранһайханай бэлиг шадабариие харалга боложо үнгэрбэ. Энээндэ 19 һургуули хабаадаа. Дунда һургуулинуудһаа Дээдэ Худанай һургуули, долоон жэлэй һургуулинуудһаа— Дээдэ Хэжэнгын, эхин һургуулинуудһаа — Эдирмэгэй һургуули нэгэдэхи һуури эзэлээ. Улзытын, Тэндидэй Эхин, Патай Горхоной, Дунда Худанай долоон жэлэй, Хэжэнгын дунда һургуулинууд хоёрдохи һуури эзэлбэ.

Дээдэ Хэжэнгын долоон жэлэй һургуули харалгада илангаяа һайнаар бэлдээ. Энэ һургуулиинхидай репертуар угаа һонин байба. Бурят, ород, украин арадуудай, совет композиторнуудай, ородой хүгжэмэй классигуудай дуунууд, хатар, танца эндэ гүйсэдхэгдэһэн, гимнастикын элдэб номернууд, пирамида, акробатика харуулагдаһан байна.

Дунда Худанай долоон жэлэй һургуулиин репертуар юугээрээ ондооб гэхэдэ, бурят зоной үни сагһаа хойшо наададаг түүдэгэй наада харуулаа. Тэндэхи багша нүхэр Ц. З. Заятуев түүдэгые угаа гоёор шэмэглэжэ, һүниин харанхыда соробхилон байһан галай дүлые үнэншэмөөр болгожо шадаа. Һурагшад түүдэг тойрожо, бурядай олон янзын хатар наада наадаад, харагшадай сэдьхэл зүрхэ баясуулба. Дээдэ Худанай дунда һургуулиинхид мүн лэ һонирхолтой юумэ харуулаа. Хорёод һурагшадһаа бүридэһэн струнна оркестр хэдэн дуу дуулуулба. Эдэнэр баһа куклын зүжэг табяа.

Гэхэ зуура, олохон һургуулиин репертуар һонигүй байшоо. Дуунһаа, шүлэг уншалгаһаа бэшэ өөдтэй юумэ харуулаагүй. Ямаршье нааданда хубсаһан ехэ удхашанартай байдаг. Гоё һайхан хубсаһан нааданай шэмэг болодог хаям даа. Харин танца, хатар наадагшад, дуушадай өөһэдын хубсаһаар гараһаниинь таарамжагүй байгаа.

Лимбэ, хуур, балалайка, мандолина, домбра, гитара, гармониин иргагуу һайхан аялгые хүн зон хэды ехээр һонирхоноб. Тиигэн гэһээнь манай һургуулиин зарим багшанарай эдэниие тоодоггүй байһаниинь элирбэ. Иргагуу һайхан хүгжэмэй дуу шагнажа һуухадаа сэдьхэл зүрхэн тэнижэ, ухаан бодол хэды шэнээн амардаг, баясадаг гээшэб. Саашадаа хуур, лимбэ дээрэ бурят дуу үхибүүдтээ наадхуулжа һургаха тон шухала байна. Хүүгэдэй бэлиг шадабариие харалга дүүрэбэ гээд сэдьхэлээ амарангүй, кружогуудай хүдэлмэриие улам һайжаруулха хэрэгтэй.

А. Аюржанаев.

ХИЛЫН СААДАҺАА

Венгриин Гүрэнэй суглаанай сесси нээгдэбэ

БУДАПЕШТ, апрелиин 16. (ТАСС). Венгриин Арадай Республикын Гүрэнэй суглаанай ээлжээтэ сесси апрелиин 16-да Будапештдэ нээгдээ. Сессиин зүбшэхэ зүйлдэ иимэ асуудалнууд табигдана: 1. Уласхоорондын шухала асуудалнууд тухай Венгриин Хүдэлмэришэн-таряашанай революционно правительствын түрүүлэгшэ Ференц Мюннихын элидхэл, мүн ядерна буу зэбсэгэй туршалга болюулха тухай асуудалаар дэлхэйн бүхы оронуудай парламентнуудта СССР-эй Верховно Соведэй хэһэн хандалга тушаа резолюциин проектые зүбшэн хэлсэлгэ. 2. Венгриин Арадай Республикын 1958 оной бюджет.

Венгриин Хүдэлмэришэн-таряашанай революционно правительствын түрүүлэгшэ Ференц Мюннних нэгэдэхи асуудалаар элидхэл хээ.

Япон. Мартын һүүл багаар Японой элдэб баяшуулай түмэр замда 90 мянган хүн 24 часай забастовко хээ. Тэдэнэр салин хүлһыемнай дээшэлүүлгэты гэһэн эрилтэ табяа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: забастовко хэжэ байһан түмэрзамшад Сакура Ецу станци дээрэ суглаа хэжэ байна.

ТАСС-эй фотохроника.

ДРВ-гэй национальна суглаанай сесси

ХАНОЙ, апрелиин 16. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын национальна суглаанай ээлжээтэ, наймадахи сесси ДРВ-гэй ниислэл—Ханойдо апрелиин 16-най үглөөгүүр нээгдээ.

Сессидэ 222 депутат, правительствын гэшүүд хабаадалсана. ДРВ-гэй президент Хо Ши Мин, премьер-министр Фам Ван Донг, премьер-министрын орлогшо Во Нгуен Зиап, национальна суглаанай саг үргэлжын комитедэй гэшүүд сессиин президиумдэ һууна.

Ханойдо байдаг гадаадын түлөөлэлгэнүүдэй толгойлогшонор, тэрэ тоодо советскэ элшэн сайд Л. И. Соколов, ниитын организацинуудай, ниислэлэй хүн зоной түлөөлэгшэд, журналистнууд айлшадай ложонуудта һууна.

Суглаанай саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшэ Тон Дык Тханг сесси нээгээ. Вьетнамай ажалшадай партиин Центральна Комитедэй, ДРВ-гэй правительствын зүгһөө президент Хо Ши Мин тобшохон үгэ хэлэжэ, уласхоорондын, дотоодын байдалай асуудалнуудта тогтоо.

СССР Арабуудай Нэгэдэмэл Республика хоёрой экономическа холбоо харилсаан улам бэхижэнэ

КАИР, апрелиин 16. (ТАСС). СССР болон Египедэй республика хоёрой хоорондо экономикын, техникын талаар харилсан ажаллаха тухай хэлсээн 1958 оной январиин 29-дэ баталагдаһан юм. Энэ хэлсээе дүүргэлтэ болгон, 17 промышленна предприяти, тэрэ тоодо коксо-химическэ завод, алюминиевэ кабель бүтээхэ болон бусад завод барихадань туһалха зорилгоор советскэ мэргэжэлтэд Египет ошохо болоо.

Мүн промышленностьда хүдэлхэ мэргэжэлтэдые бэлэдхэхын тулада Египедтэ 10 һургуули хамта эмхидхэхэ тушаа шиидхэбэри абтаа. Эдэ һургуулинуудта нэгэн зэргэ 4 мянган хүн һураха байна.

Франциин правительство тушаалһаа халяа

ПАРИЖ, апрелиин 16. (ТАСС). Гайярай правительство таба һарын туршада засаг бариһанайнгаа һүүлээр тушаалһаа гараба. Франциин национальна суглаанай заседани апрелиин 16-най һүни боложо, Тунис тухай асуудалаар правительствын политикые буруушаажа 321 депутат дуугаа үгөө, тэрэ политикые зүбшөөжэ 225 хүн дуугаа үгөө. Энээнэй һүүлээр даажа байһан правительствомни тушаалһаа гарахань гэһэн мэдүүлгэ республикын президентдэ Гайяр барюулаа.

Президент энэ мэдүүлгыень зүбшөөгөөд, шэнэ правительство байгуулха тухай хөөрэлдөө хэжэ эхилээ

Урда Корейн ажалшадай байдал улам муудажа байна

ПХЕНЬЯН, апрелиин16. (ТАСС). 1956 оной декабрьһаа хойшо Урда Корейдэ ямаршье ажалгүй, мүн неделидээ зарим үдэрнүүдтэл ажалтай байдаг хүнүүдэй тоо 200 мянгаар олошоржо, мүнөө үедэ 3800 мянган хүн болонхой. Ямаршье ажалгүй болошоһон хүнэй тоо 1 миллион 500 мянга хүрөө гэжэ Урда Корейн «Чоннам Ильбо» газетэ мэдээсэбэ.

Һүүлэй табан жэлэй туршада үргэн хэрэглэмжын эд товарай үнэ сэн 4 дахин ехэ болоо гэжэ Сеулай «Кенхян Синмун» газетэ бэшэнэ.

МНР РНР хоёрой правительственна делегацинууд хамтын мэдүүлгэ гараа табиба

УЛАН-БАТОР, апрелиин 16. (ТАСС). Монголой Арадай Республикын болон Румыниин Арадай Республикын правительственна делегацинууд апрелиин 15-да Улан-Баторта хамтын мэдүүлгэдэ гараа табиба гэжэ МОНЦАМЭ агентство мэдээсэнэ.

МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. Цеденбал Монголой талаһаа, РНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Киву Стойка Румыниин талаһаа мэдүүлгэдэ гараа табяа.

МНР-эй правительствын уряалаар Румыниин Арадай Республикын правительственна делегаци Монгол ерэжэ, 1958 оной апрелиин 13-һаа 16 болотор айлшалаа гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. РНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Киву Стойка тус делегациие толгойлоо.

МНР-тэ байха зуураа РНР-эй правительственна делегаци Монголой ажалшадай түлөөлэгшэдтэй уулзаа, ороной промышленна предприятинуудта, культурно-научна эмхи зургаануудта хүрөө, МНР-тэ социализм байгуулха хэрэгтэ туйлагдаһан амжалтатай танилсаа. Монгол арад хаа хаанагүй РНР-эй правительственна делегациие үнэн зүрхэнһөө хүндэлэн угтаа.

МНР РНР хоёрой ахадүүгэй хани барисаае саашадань хүгжөөхэ, холбоо харилсааень али болохоор үргэдхэхэ тушаа асуудалаар, мүн мүнөө үеын уласхоорондын байдалай шухала асуудалнуудаар правительственна делегацинууд хэлсээнэй үедэ һанамжаяа андалдаа.

Зүбшэн хэлсэһэн бүхы асуудалнуудаараа хоёр делегаци нэгэн адли һанамжатай байба гэжэ болоһон хэлсээн харуулаа.

Советскэ Союз түрүүтэй социалистическэ оронуудай нэгэдэл саалые улам саашадань бэхижүүлхэ тон шухала гэжэ хоёр делегаци баһа дахин онсолон тэмдэглээ.

Гүрэнүүд эбтэй эетэйгээр оршон байха ёһотой гэжэ тодоруулаад, тэдэнэр эгээл дээдэ тушаалай зүблөө зарлаха тухай Советскэ Союзай дурадхалые бүрин дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээ.

Шэнэ дайнай аюулые зайлуулхын тулада түбхын түрүүндэ атомна, водородно буу зэбсэг хэрэглэхэ буу зэбсэг хуряаха, сэрэгэй хүсэ лэлнүүдые усадхаха, мүн ондоо орэнүүдэй газар дээрэ байдаг сэрэгэй базануудые үгы болгохо, ... байһан гадаадын сэрэгые ... хэрэгтэй гэжэ хоёр делегаци мэдүүлбэ.

Ондоо гүрэнэй газар дээрэ атомна-ракетнэ буу зэбсэгэй базануудые Холбоото Штадуудай байгуулжа байһые, илангаяа эдэ буу зэбсэгээр Баруун Германиие зэбсэглүүлжэ байһыень МНР РНР хоёрой правительствонууд буруушаана. Атомна буу зэбсэгһээ ... газар Европа, Азида байгуулха ёһотой гэһэн дурадхал ... дэмжээ.

Советскэ Союзай зүгһөө атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалга саашадаа болюулха тухай ... лые хоёр делегаци халуунаар ... шааба.

Дэлхэйн агуухэ гүрэн—Хитадай Арадай Республика ООН-до ... лита һуурияа заатагүй эзэлхэ ёһотой гэжэ хоёр делегаци тоолоно.

Хоёр оронойнгоо экономическа, соёл культурын, научно-техническа холбоо харилсаае бүри хүгжөөн хижүүлхээр шиидэнхэй байһанаа хоёр делегаци мэдүүлээ.

Румыниин правительственна делегаци МНР-һээ мордобо

УЛАН-БАТОР, апрелиин 16. (ТАСС). РНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Киву Стойка түрүүтэй Румыниин Арадай Республикын правительственна делегаци апрелиин 16-да Улан-Баторһаа эхэ нютагаа мордоо гэжэ МОНЦАМЭ агентство дамжуулна.

Тэдэнэй мордохоёо байхада Ю. Цеденбал Киву Стойка хоёр үгэ хэлээ.

США-да ошоод байһан Советскэ барилдаашадай илалта

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Апрелиин 11-дэ Норман гэжэ городто (Оклахома штат) Советскэ Союзай барилдаашад США-гэй барилдаашадтай нэгэдэхи уулзалгаяа хэхэдээ, 7:1 гэһэн тоотойгоор илаһан байна. Тиигээд апрелиин 12-то СССР-эй барилдаашадай суглуулагдамал команда США-гэй барилдаашадтай хоёрдохёо тулалдаба. Энэ мүрысөөн Оклахома штадай Стиллуотер городой университедтэ болоо. Манай барилдаашад баһа ... һэн тоотойгоор баһа илаа.

Апрелиин 15-да Тудса городто (Оклахома штат) советскэ барилдаашад Америкын спортсменүүдтэй гурбадахяа уулзаа. Советскэ барилдаашадай табаниинь илаа, ... бан хүн тэнсээ, нэгэшье хүн ... дээгүй. Удаадахи барилдаан апрелиин 17-до Нью-Йоркдо болохо.

СМЫСЛОВ БОТВИННИК ХОЁРОЙ НААДАН

Смыслов Ботвинник хоёрой 16-дахи наадан апрелиин 15-да Москвагай концертнэ зал соо болоо.

Ботвиннигай шүүхэ гэжэ хэды оролдобошье һаань, Смыслов шадамар бэрхээр, тэсэмгэйгээр бэеэ хамгаалжа шадаа. Тиигээд 37-дохи ябадалай хэгдээд байхада, М. Ботвинник тэнсэе гэжэ дурадхаа. Смыслов зүбшөөгөө.

Тиигэжэ 9,5:6,5 гэһэн тоотойгоор урдань чемпион байһан Ботвинник түрүүлжэ ябана.

Мүрысөөнэй эсэс болотор найман наадан үлөө. М. Ботвинник илахын тулада гурбан очко абаха ёһотой, харин В. Смыслов дэлхэйн чемпион гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргээ алдахагүйн тулада 5,5 очкотой болохо ёһотой.

Удаадахи наадан апрелиин 18-да болохо. Дэлхэйн чемпион В. Смыслов сагаанаар наадаха.

(ТАСС).

Барилга, байгуулалта тухай һонинууд

Республика доторнай хаа хаанагүй культурна ажаһуудалай, үйлэдбэриин болон бусад ондоо барилга олоор бодхоогдоно. Тэрээн тухай бэшэгүүд редакцида олоор ороно.

ШЭНЭ ГУДАМЖАНУУД, ШЭНЭ ГЭРНҮҮД

Һүүлэй жэлнүүдтэ Улан-Удын мяханай комбинадай посёлогто шэнэ гудамжанууд нэмэнэ. Тэдэ гудамжануудта олон байратай гэрнүүд, больница, магазинууд, хүүгэдэй сад, хамтын байра гэхэ мэтэ баригдаа. Һүүлшын 4 жэл соо комбинадай хүдэлмэришэдэй 600 бүлэ шэнэ гэрнүүдтэ ороо.

Гадна, мяха-консервын комбинат жэл ерэхэ тума улам үргэдэнэ. Хүсэтэ компрессор тодхогдоһон табан дабхар холодильник эндэ баригдаба. Камеранuудтань 100 гаран эшелон эдеэ хоол багтаагдаха байна.

Нимгэн түмэрөөр банка хэдэг цехын хоёр дабхар байшан баригдаа. Энэ жэлдэ тэндэ түмэр амһарта, литографна болон хэблэлэй түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилхэ автоматическа шэнэ лини тодхогдохо байна. Үдэ голой эрьедэ модон амһарта хэхэ завод баригдаба. Тэрэ завод республикын бүхы предприятинуудые тиимэ амһартануудаар хангаха байна.

Жэл ерэхэ бүри комбинадай үйлэдбэри дээрэ ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлнэ. Эдэ жэлнүүдтэ уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын 590 дурадхал оруулагдаһан байна. Тэдэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээд байхада, 4 миллион үлүүтэй түхэригэй алмалта хэгдээ.

Гансахан энэ жэлдэ 5000 квадратна метр талмайтай байрын гэрнүүд, хүүгэдэй сад баригдажа, бэлэн болгогдохо байна.

А. Шестаков.

ХЭЛСЭГДЭҺЭН АСУУДАЛ, ХЭГДЭХЭ ХҮДЭЛМЭРИ

Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой правлени өөрынгөө зүблөөн дээрэ мартын 20-һоо апрелиин 20 хүрэтэр барилга хэхэ һара соносхонхой.

Энэ жэлдэ колхозой центр—Загастай һууриндa 3 байратай гэр, 14 комбайнай багтаамжатай сарай, мастерскойн байра, гараж, үнеэдэй байра, Хүнды гэжэ газарта 3 байратай гэр, Бутүү гэжэ газарта таряа хадагалха 2 склад, 5 байратай гэр, үхэрэй байра, гахайн, шубуунай байранууд, автомашинын шулуун гараж баригдаха юм.

Барилгын эдэ хүдэлмэринүүд ноябрь һара хүрэтэр дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Д. Николаев.

«РОДИНА» КОЛХОЗДО

Холын Закамен. Һарьдаг уулын хормойдо һууриҗаһан «Родина» колхозой гэшүүд шэнэ гэрнүүдые, малай байрануудые олоор барина.

Мүнөө жэлдэ колхозой 7—8 бүлэ шэнэ гэрнүүдтэй болохонь. Колхозой барилгашад 500 хониной байрын, малшадай 5 гэрэй модо бэлдээд, барилгаяа үргэлжэлүүлжэ эхилбэ.

Р. Гармаев.

ШУЛУУН БАРИЛГАНУУДЫЕ ШУХАЛАДА ТООЛОБО

Ториин аймагай «Улаан Тори» колхоз барилгын модо элбэгтэй газарта һуудаг болобошье, шулуугаар байрануудые бариха гэжэ шиидэбэ. Тиимэһээ энэ жэлдэ автомашинануудай гараж, үнеэдэй байра шулуугаар баригдажа эхилхэнь. Эдэ барилгануудай шулуун бэлдэгдэжэ, барилга хэхэ газартаа буулгагдаа.

Урда жэлнүүдтэ баригдаһан гахайн шулуун байра ашаглагдажа, мүнөө тэндэ шэнэ түл абтажа байна.

Г. Гомбоцонов.

КОЛХОЗНИГУУДТАА ТУҺАЛНА

Мухаршэбэрэй аймагай «Ошон» колхозой правлени колхознигуудайнгаа гэр байра шэнээр бариха хэрэгтэ туһална. Ойдо бэлдэһэн модоёо шэрэхэдэнь колхознигуудта мори унаа үгтэдэг.

Илангаяа колхозой 3-дахи бригада—Зандин нютагаархин олон шэнэ гэрнүүдые баряа. Тэдэнэрэй гэрэй модон колхозой машинаар зөөгдэнхэй.

М. Дашибалбаров.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74. отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни и экономики — 47-59, пропаганды и местной информации — ..., культуры и быта — 34-0 5, писем трудящихся и переводов — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00711. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №